HELÂLİNDEN BİR HAYAT

Dinî bir kavram olarak helâl, yapılması günah olanın, yani haramın zıddıdır. Yapılmasında günah da olmayan sevap da olmayan şeydir. Ancak yapılması ya da yapılmaması Allah'a bağlılığı ifade etmek için olursa, o zaman sevap yazılır.

Bu kavram, ef'âl-i mükellefîn dediğimiz insanın bütün davranışlarını kuşatan dinî kategorilerden biridir. Helâlin ne olduğunu bizlere bildiren Allah Teâlâ ve Rasûlü (s.a.s.)'dir. Helâl, hayatımızın bütün alanlarını kuşatmaktadır. Ama helâlle birlikte her zaman haram da vardır. Bunun amacı ise insanı denemek, imtihan etmektir.

İnsanın bu olgunluk sınavını başarıyla geçmesi için Allah Teâlâ Kur'ân-ı Kerim'de, Peygamber Efendimiz de hadis-i şeriflerinde helâl ve haramın ne olduklarını geniş geniş açıklar. Bunlara kulak veren insan, olgunluğu ölçüsünde helâle harama dikkat eder, dikkat ettikçe de takvası artar, kemale erişir, nefsinin zincirinden kurtularak insanlık makamına çıkar. O yüzden helâl ve harama dikkat etmek insan kalitesinin göstergesidir.

"Helâl de açıktır, haram da açıktır." der Peygamber Efendimiz ve bir şey yapacağımız zaman bunlara dikkat etmemizi ister. Bir de bunların arasında birtakım "şüpheliler" var diyor Rasûl-i Zîşân Efendimiz. Helâl ve haram çalı gibi gözümüze batacak kadar ayan, ama şüphelilere karşı çok dikkatli olmak gerekir. Onlar, insan ayağının altına konan karpuz kabuğu gibidir; hiç umulmadık zamanda kayar, yere seriliriz. Hele şüphelilere dikkat edilmezse, bir anda köylünün yoncaya kaçan ineği gibi şişer gideriz!

Çağdaş Müslüman, sayıları günden güne artan şüphelilerle uğraşacağı yerde, bir ok gibi gözüne, gönlüne saplanan apaçık haramları işler. Helâller nesine yetmez?!

Alkol, kumar, rüşvet, uyuşturucu, domuz eti, ölü ya da Allah'ın adıyla kesilmeyen hayvan, zina, kul hakkı gibi hemen akla gelen toplumu yok edici, şeytan işi, dokunulmayacak kadar zararlı ve pis işlerden meydana gelen haramlar da az değil, ama helâllerin sayısı kat kat fazla...

O yüzden Müslüman, "ya bu tamam, ama şunda ne var", "bu kadarcıktan bir şey olur mu" demez. O, haramdan uzak, helâlinden bir hayat yaşamanın gayreti içerisindedir. Bunun için titiz davranır. Az çok, büyük küçük, bir veya yüz defa arasında fark yapmaksızın haramdan kaçıp helâlle yetinir, Allah'ın kendisine bahşettiği insanlık izzet ve değerini korumaya çalışır. Akıllı insan, haramın insana anlık, kısa süreli lezzetler sunduğunun, buna karşın helâlin bütün hayatına lezzet ve güzellik kattığının farkındadır. Çünkü helâl, insanın kalbine neşe ve sevinç damlacıkları serper, gönlüne huzur ışıkları saçar.

Vedat S. Ahmed

İÇİNDEKİLER

02 Yüksek İslâm Enstitüsünün Akreditasyonuyla İlgili Devlet Bize Borçlu
05 Helâl Gıda Bilinci
06 Helâle Dair
07 Peygamber Efendimizin Hz. Enes'in Şahsında Bütün Gençlere Tavsiyesi
08 Ne Zaman Hakka Rücû Edeceğiz
10 El Emeği Göz Nûru Helâl Kazanç
12 Siri, Bixby Ve Daha Nicesi
13 Ramazan Delileri
14 Dünyanın Dibi Lût Gölü
16 Aydos Bayezid-I Veli Camisi
17 Hâfız Yusuf (Işıkovalı)

Sayı 5 (281)
Mayıs 2018
Yıl XXVI

ISSN: 1312-9872

Yayın Sahibi
BULGARİSTAN MÜSLÜMANLARI BAŞMÜFTÜLÜĞÜ

Yayın Türü
Aylık, süreli

Yayın Kurulu
Vedat S. Ahmed
Cemal Hatip
Doç. İbrahim Yalımov
Dr. İsmail Cambazov
Dr. Kadir Muhammed
Murad Boşnak
Muhammed Kamber

Dizgi ve Tasarım
Salih M. Şabanov

Adres
Sofya 1000
ul. „Bratya Miladinovi" 27
Müslümanlar Dergisi
tel.: 02/981 60 01

Temsilcilikler
Bölge Müftülükleri
Cami Encümenlikleri

Online
www.grandmufti.bg
muslumani@grandmufti.bg

Baskı
Sky Print

Abone ücretleri
Yıllık: 24,00 lv.
Altı aylık: 12,00 lv.

İmzalı yazılardan, ilân ve reklamlardan reklam sahipleri sorumludur. • Sayın okuyucularımız, dergimizin sayfalarında ayet-i kerime, hadis mealleri ve mübarek isimler bulunduğu için yerlere atılmamasını rica ediyoruz.

YÜKSEK İSLÂM ENSTİTÜSÜNÜN AKREDİTASYONUYLA İLGİLİ DEVLET BİZE BORÇLU

Başmüftülük Eğitim Daire Başkanı Hüseyin Karamolla ile Mülâkât

Hüseyin Karamolla, 1952 yılında Kırcaali ili Killi (Benkovski) köyünde bir çiftçi, tütüncü ailesinde doğdu. Mesleği biyoloji, kimya ve coğrafya öğretmeni olup Türk adlarının değiştirilmesine karşı düzenlenen mitinge katıldığı için Mart 1985 itibarıyla meslekten atıldı. 1990 yılında köyünde Hak ve Özgülükler Hareketi'nin kurucularından oldu. 1990-1995 yılları arasında milletvekilliği yaptı. 1997-2000 yılları arasında Yüksek İslâm Şurasının ilk başkanı oldu. 2006'dan beri Başmüftülük Eğitim Daire Başkanıdır.

▶ Sayın Karamolla, sizinle Bulgaristan Müslümanlarının din eğitimini konuşmak istiyoruz, ancak sizin daha önce Milletvekili ve Yüksek İslâm Şurası Başkanı oluşunuzu göz önünde bulundurarak 10 Kasım 1989 tarihinde yaşananları sormak isteriz. Bulgaristan Müslümanları ve genel anlamda Bulgaristan halkı demokrasiyle karşılaşmaya ne kadar hazırdı?

Eğer vatanımızdaki demokratik değişikliklerden önce Bulgaristan Türklerinin, Müslümanlarının durumunu bir cümleyle ifade edecek olursak; itaatkâr, uzaktan kumanda ile yönetilen insan varlıkları hâline getirilmiştik, derim. Geçen asrın 70'li yıllarında Blagoevgrad ve Smolyan'ın bazı bölgelerinde, 80'li yıllarda da Kırcali, Deliorman gibi başka bölgelerde izlenen politikaya karşı tavır konmuşsa da ezilmiş, küçümsenmiş ve ifade ettiğim hâle getirilmiştik. Bu süreçte canlara kıyıldı, şehitler verdik, aynı zamanda karşı tavır göstermelerinden dolayı pekçok kişi tutuklandı, hapsedildi. Elbette "10 Kasım"ın gelişi kendiliğinden olmadı. Ülke içindeki protestolar, progresif dünya kamuoyunun tepkisi, özellikle de Türkiye Cumhuriyeti'nin ve diğer ülkelerdeki Müslümanların tepkileri değişimlerin yaşanmasında etkili oldu. Sovyetler Birliği'nde Gorbaçov'un perestroykasını da belirtmeden geçemeyiz. Kaldı ki, ülkenin ekonomisi de gerilemeye başlamıştı. Bütün bunlar ülkemizdeki Türk, Müslüman toplumu için tünelde görünen ilk ışıklar olmuştu. Böylece 1989 yılında yaşanan "Mayıs Olayları" gerçekleşti. Ve iş oraya geldi ki, dönemin yöneticileri, baskı ve içine düştükleri durumdan kurtulmak için Bulgaristan Türklerine "büyük gezi"yi yaşatma kararı aldılar. "10 Kasım"ın gelişi Bulgaristan Müslümanlarının dönemin rejimine karşı başlattıkları aktif protestolar sayesinde gerçekleşmesi sebebiyle bizim gurur duymamız gerektirmektedir.

Ancak şunu da belirmeliyiz ki, toplum demokratik değişiklilere hazırlıklıydı, fakat bu değişimi uygulama ve geliştirme hususunda hazırlıksızdı. Bugünkü hâlimiz bunun bir göstergesidir. Eski sistemin kökleri çok sağlammış diye düşünüyorum ve reel demokrasinin gerçekleşmesi için yapılacak çok şey var.

▶ Geriye dönüp baktığımızda ülkemizdeki demokratik değişikliklerin artı ve eksi-

leri nelerdir sizce? Özellikle sizin hak ve özgürlükler konusunu dile getiren ilk milletvekillerinden biri olduğunuzu göz önünde bulundurursak, hak ve özgürlüklerimizi elde ettik mi?

Bugün daha geniş şahsî özgürlüğe sahip olduğumuzdan dolayı memnun olabiliriz, fakat bu alanda yapılması gereken daha çok şeyler var, özellikle devlet okullarında anadilimiz Türkçe ve dinimiz İslâm'ın öğretilmesi konusu bunların başındadır.

▶ Bildiğimiz kadarıyla Yüksek İslâm Şurası farklı isimlerle 1975 yılından beri var ve başkanlığı Başmüftü tarafından yapılmıştır, ancak sizin dönemizden itibaren (tabiî Bulgaristan Müslümanlarının başbelâsı N. Gencev'i itibara almazsak) Yüksek İslâm Şurası Başmüftü dışında bir Başkan tarafından yönetilmektedir. Ayrı başkanlı Yüksek İslâm Şurasına nasıl geçildi?

Kanaatimce N. Gencev ile yaşanan sorunlarla genç ve idarî anlamda yeterli tecrübeye sahip olmayan Başmüftülük kadroları, Yüksek İslâm Şurasının başına başmüftüden gayrı bir başkan seçilmesine sebep oldu. O dönemdeki politik koşulları da göz önünde bulundurursak bunun doğru bir karar olduğunu söyleyebilirim.

▶ Sahip olduğunuz tecrübeye dayanarak soracak olursak, ideal demeyelim, ama iyi bir Yüksek İslâm Şurasını nasıl tasavvur ediyorsunuz?

Her geçen yıl edindiğimiz tecrübeyle Başmüftülük teşkilâtının yönetim organları ve birimlerinin çalışmalarında olgunlaşma görülmektedir. Bu arada Yüksek İslâm Şurasının daha rasyonel çalışmasıyla ilgili müftü ve ilâhiyat mezunlarının yanı sıra başka ihtisaslara sahip üyelerinin de olması doğru yolda olduğumuzu düşündürmektedir. Bu, daha progresif ve profesyonel yükümlülüğün oluşmasına yardımcı olmakla birlikte günümüz ihtiyaçlarına yönelik daha münsip bir tavır alma fırsatı sunmaktadır. Hukukçu, iktisatçı, siyaset bilimci gibi uzmanların varlığıyla Yüksek İslâm Şurası çalışmalarının verimliliği artacaktır.

▶ Sayın Karamolla, 10 yıldan fazla bir zamandır Bulgaristan Müslümanlarının din eğitiminden doğrudan sorumlu olarak görev yapmaktasınız. Bu zaman zarfında Müslümanlar dinî bilgilenme bakımından daha iyi bir konuma gelebildi mi?

Din eğitimi, Başmüftülük teşkilâtı idaresinin başlıca önceliklerindendir. Bu doğrultuda farklı yönlerden çalışmalar yapılmaktadır; bu sadece Mestanlı, Rusçuk ve Şumnu imam hatip liseleri ve Sofya'daki Yüksek İslâm Enstitüsü vasıtasıyla yapılmamaktadır. Yıl boyu veya yaz günü düzenlenen Kur'ân kurslarının uygun programlarla yapılması, personel ve imamlara seminerler düzenlenmesi, mübarek gün ve bayramlarda etkinlikler tertip edilmesi, internet, kitap ve dergi yayınları gibi hizmetlerin sunulması Müslümanların dinlerini tanımasında katkı sağlamaktadır. Her geçen gün sunulan dinî hizmetlerin ve onlardan istifade edenlerin sayısının arttığı düşüncesindeyim. Zannediyorum ki, dinî vecibelerin gündelik hayatta uygulanması hususunda daha fazla çalışmamız gerekmektedir.

▶ Ülkemizdeki bu kadar demokrasi sonucunda Yüksek İslâm Enstitüsü hâlâ devletçe akredite edilmedi. Acaba Avrupa'nın demokratik bir ülkesinde bir yüksek İslâmî okula yer yok mu? Bazıları eğitimli dinî önderlerden korkuyor mu ne?

Sofya Yüksek İslâm Enstitüsünün akreditasyonu konusunda devletin Müslümanlara borçlu ol-

duğunu düşünmekteyim. Sofya'nın Malinova Dolina semtinde satın aldığımız vakıf arsasında 2002 yılından beri Yüksek İslâm Enstitüsüne bina yapmak için mücadele vermekteyiz. Oraya eğitim ve idarî binanın yanı sıra konferans salonları, öğrenci yurdu ve uygulama camisi yapılması öngörüldü. Fakat, maalesef, devletin başındakilerin farklı vaatlerine rağmen bugüne kadar inşaat izni verilmedi. Hâlâ bazı kurumların güvenini kazanamayacak derecede şüpheli görünüyoruz anlaşılan. Ne zamana kadar?!

► *Bütün bunlarla beraber tünelde bir ışık görülüyor... 2016'da kabul edilen Eğitim Kanunu din eğitimi alanında bir hareketlilik oluşturdu. Size bu kanununun getirisi ve götürüsü nedir?*

Yeni kabul edilen Okulöncesi ve Okul Eğitimi Kanunu bizim için yeni bir umut, özellikle de din dersinin okutulması ile ilgili. Kanuna göre, dinî liseler statülerini koruyor, lise eğitiminin bir yıl artarak 8-12. sınıfları kapsar hâle gelmesi bize ders programlarımızı geleneksel bir şekilde uygulama imkânı veriyor. İmam hatip liseleri öğretmenleri ve Yüksek İslâm Enstitüsünden eğitimcilerin katılımıyla oluşan bir komisyon yeni müfredatlı program hazırladı. Okullarımızda eğitim, 2017-2018 ders yılı itibarıyla Eğitim Bakanı tarafından onaylanan bu programa göre verilmektedir. Şu anda da, hocalarımız tarafından hazırlanan ders kitaplarını yayınlama çalışmalarımızı sürdürmekteyiz.

Eğtim ve Bilim Bakanlığının din dersi öğretimi ile ilgili başlattığı çalışmalardan da ümitliyiz. Yeni kanun gereğince Bakanın emriyle farklı dinlerin temsilcilerinin katılımıyla bir uzman heyeti oluşturuldu ve din dersi eğitimini gerçekleştirme konusunda çalışmalar yapılmaktadır. Din dersi eğitimi Ortodoks Hristiyanlık, İslâm veya alternatif olarak kültür ve tarih içerikli bir ders şeklinde üç yönlü olacak. Bu amaçla konsepsiyonlar yazıldı ve bunlara binaen 1-12. sınıflar için ders müfredatı hazırlandı. Özel bir komisyon çalışma yaparak bizim programımızı hazırlayıp sundu ve topluma açık değerlendirme için Eğitim ve Bilim Bakanlığının sitesinde yayınlandı. Şimdi sırada bugüne kadar kullandığımız yardımcı ders kitaplarının yerine yeni ders kitabı hazırlama işi var. Burada şunu da belirtmeliyiz ki, Eğitim Kanunu din dersi öğretmenlerine yönelik standart kriterler getirmektedir. Öğretmenlerin eğitim formasyonlu yüksek eğitim mezunu olmaları gerekmektedir. Bu da Yüskek İslâm Enstitüsünün akreditasyon sorununu çözme zorunluluğunu getirmektedir, çünkü İslâm dini dersi sadece bu okul mezunları tarafından verilebilir.

► *Kanunlar iyi hoş da devlet okullarında İslâm dini dersinin şu andaki reel durumu nedir? Sanki bazı Müslümanlar böyle bir dersin varlığından hâlâ habersiz?!*

Müslüman topluluğuna yönelik çağrım, bize sunulan bu kanunî imkândan faydalanmamızdır. Çocuklarımızın okullarda din dersi okuması için gerekli ders seçimini yaparak okul idarelerine istenen dilekçeleri vermeliyiz.

► *Dinî okullarımızda yetişenlerle ilgili zaman zaman Bulgar kurumlarının olumlu değerlendirmelerini duyuyoruz. Bu da bizi sevindiriyor. Bu okullarımızın Bulgar toplumuna faydaları nelerdir?*

Günümüz dünyası, gençler ve öğrenciler arasındaki olumsuz yaklaşım ve agresif tutumlarla başa çıkacak durumda değil. Bizim dinî okullarımızın sunduğu imkânların ve bilhassa İslâm dini dersi okuyan öğrencilerin davranışları üzerinde din eğitiminin olumlu tesirleri görülmektedir. Okullarımızla ilgili defalarca olumlu paylaşımlar geldi. O yüzden bu imkân ve fırsatı iyi değerlendirmeliyiz.

Bizim okullarımızın ana hedefi sadece dinî hizmetler alanında uzman yetiştirmek değil, gençlerimizi olabildiğince dinimizin değerleriyle tanıştırmak ve geleceğin fakl alanlardaki uzmanları olarak onların Müslüman ahlâk bilincine sahip olmalarını sağlamaktır. Bu sadece dinî kurumun değil bütün Müslüman topluluğunun vazifesidir.

► *Müslüman topluluğunun din eğitimine yaklaşımı bu konudaki maddî desteği ile de orantılı olsa gerek. Bu bağlamda yaklaşık 15 yıldan beri düzenlenen İslâmî Eğitime Destek Kampanyası ile değerlendirmeleriniz nelerdir?*

Eğitim Daire Başkanı olarak bu konuda ümitliyim. İslâmî Eğitime Destek Kampanyası esnasında yapılan maddî yardımlar ümidimi beslemektedir. Bu kampanya 12 yıldır yapılmakta ve her geçen yıl Bulgaristan Müslümanları tarafından yapılan yardımlar artmaktadır. Bundan dolayı kurumumuz adına ve bu yardımlar sayesinde dinî hizmetlerimizden faydalanma imkânı bulan herkes nâmına yardımsever Müslümanlara teşekkür ediyorum. Bununla beraber imkânlarımızın daha büyük olduğunu düşünüyorum. Bizler, daha büyük imkânsızlıklar içinde dinimizi koruyup geliştirme gayretiyle yüzlerce medrese ve okulu ayakta tutan ecdadımızı örnek almalıyız. İnanıyorum ki, elbirliğiyle başarılarımızın sayısı artacak ve Müslüman toplumuna daha faydalı olacağız.

SÖYLEŞİYİ YAPAN:
ALİOSMAN MEHMED

DR. ŞAHİN SÜLEYMAN
KİMYAGER, HELÂL SERTİFİKA KOMİSYONU ÜYESİ

HELÂL GIDA BİLİNCİ

Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla

Günümüz dünyasında helâl gıda konusu en azından insanların inançtan uzaklaşması, maddiyat bağımlılığı, iç çatışmaların getirdiği sorunlar kadar önem arz etmektedir. Bunun sebeplerinden biri, bilimsel açıdan bakıldığında, beslendiğimiz gıdaların bizim yapı taşlarımız yani parçamız olmasıdır. Bundan daha önemlisi ise yüce Allah'ın Kur'ân-ı Kerim'de biz insanoğluna açık ve net bir şekilde verdiği emirdir. O der ki: ***"Ey iman edenler! Size verdiğimiz rızıkların temiz olanlarından yiyin ve Allah'a şükredin; eğer Ona kulluk ediyorsanız."*** (el-Bakara, 2/172)

Helâl ve haramlar bellidir. Ama günümüzde gıdalar bitkisel, hayvansal ve labaratuvar ortamında yapılmış ürünleri aynı anda içermektedir. Bunun getirdiği büyük sorunlar var. Meselâ, çoğu gıdalara katılan potasyum sorbat E202, mono- ve digliseridler E471, jelatin ve kolagen E441, boyalar E102, E143, karmin E123, nitratlar ve nitritler E249, E250, etil alkol E1510 sorunlu, sakıncalı içeriğe sahip ürünlerdir. Bunlar Müslümanlık iddiasında olan insanların kesinlikle kaçınması gereken ürünlerden bazılarıdır. Sebebi ise potasyum sorbatın insan genlerine zarar vermesi, muhtemel kansere yol açmasıdır; açmasa da gelecek nesillere hasarlı genler bırakmaktadır. Jelatin ve kolagen ise proteinler olup dünya çapında yaklaşık yüzde 50'si domuz derisi ve kemiklerinden veya helâl olarak kesilmemiş hayvanlardan elde edilmektedir. Karmin kırmızı boyadır. Birçok tatlıda bulunur. Meksika ve Brezilya gibi Latin Amerika ülkelerinde yetiştirilen özel bir böceğin kanından elde edilmektedir. Birçok et ürününde sodyum ve potasyum nitritleri bulunmaktadır. Bunlarla amaçlanan, meselâ, sucuk ve salamlara kırmızı renk vermektir. Oysa bunların kansere neden oldukları bilimsel bir gerçektir.

Bunların örnekleri çok, say say bitmez... İlk bakışta durum içinden çıkılmaz ve umutsuzluk verici görünebilir. Fakat insanlığın yol rehberi Kitabımız şöyle der: ***"De ki: Ey kendi nefisleri aleyhine haddi aşan kullarım! Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin! Çünkü Allah bütün günahları bağışlar. Şüphesiz ki, O çok bağışlayan, çok esirgeyendir."*** (ez-Zümer, 39/53)

Peki nedir o çözüm. Tabiî ki, Allah en iyisini bilir! Ancak görünen o ki, iki yönden çare aranmalıdır. Birincisi insanlarımızın bilinçlenmesi, bireylerin sorumluluk bilincinin artmasıdır. Bu şekilde aldığımız gıdaların içeriğinden haberdar olmaya çalışmamız, onların kaynağını, faydalarını ve zararlarını araştırmamız bizi çözüme yaklaştıracaktır. Bunun normal insanlarımız için zor olması nedeniyle en azından bu işin ehillerine, bilenlere ve takip edenlere, kitaplara ya da internete başvurmaları bile önemli ve gereklidir. Bunun sonucu, helâl gıda talebinin ortaya çıkması olacaktır. Ve nerede bir talep varsa, mutlaka talebi karşılamak için çalışan insanlar ortaya çıkacaktır.

İkinci çözüm yolu da Müslüman girişimcilerin, atılım yapacak işadamlarının, mühendislerin, doktorların üzerine düşen vazifeleri yerine getirmelerinden geçmektedir. Bilgisi ve gücü olanların helâl gıda üretmesi ve bu üretime katkı sağlamasıdır. Hatta bu sadece gıda problemine değil işsizliğe, Müslümanların söz sahibi olmalarına ve gelişmesine de çare olacaktır.

SALİH DELİORMAN
ARAŞTIRMACI

Редакция на вестникъ
„Чифчи Билгиси"
органъ на Бълг. Земл. Нар. Съюзъ
се помѣщава на ул. Врабча № 1, Соф
Абонаментъ 40 лв.
Единъ брой 1 лв.
Телефонъ № 1873

HELÂLE DAİR

TARİHİMİZDEN BİR YAPRAK

Sofya'daki Millî Kütüphanenin Şarkiyat Şubesindeki milyonlarca Osmanlıca yazılı belge ve kitabın tozlu sayfaları arasında dolaşırken 1920 senesinde Sofya'da yayınlanan Çiftçi Bilgisi adlı gazetede neşredilen bir başlık dikkatimi çekti. "ASKERLERE RAMAZAN VE BAYRAM TATİLLERİ". Kısa olduğu için hemen not alıp haberi bazı kelimelerini açıklayarak sizlerle paylaşmak istedim:

"Başmüftülük makâm-ı âlîsinin teşebbüs ve talebi üzerine Harbiye Nezâretinden (Savunma Bakanlığından) 19 Mayıs 1920 tarih 3992 numru ile umûm fırka kumandanlıklarına gönderilen tamimde (genelgede) Müslüman askere asla hınzır (domuz) eti ve yağı ile yapılmış et'ime (yiyecek) verilmeyerek, bu gibi yemek yapılan mahallerde (yerlerde) bulunan İslâm askerlerine ayrıca münâsip yemek yapılması ve Ramazan-ı şerif ibtidâsından (başından) bayrama kadar, bir ay müddet askerlerin gurûbtan (gün batımından) iki saat sonra camilerde olacak ibadete, teravihe gönderilmesi ve bayramda münâsip mezuniyet (izin) verilmesi emr ü iş'âr olunduğunu (bildirildiğini) maa'l-mesâr (sevinçle) istihbar ettik (öğrendik). Emr-i mezkûrun (adıgeçen emrin) icra olunmadığı mahal (yer) var ise müftü ve cemaatleri tamim numrusuyla mahallî askerî kumandanlıklarına müracaat ederlerse, askerlerin her gün mesâil-i diniyesine (dinî meselelerine) riâyet olunacağı vâreste-i izahtır (izahtan uzaktır)."

Bu kısa haber bize çok önemli bir meseleyi anlatıyor. Bir kere Müslümanlarda, askerlikte bile olsalar, helâl beslenme ve ibadetini yerine getirme hassasiyeti görüyoruz. İkincisi, Başmüftülük de bu hassasiyete dayanarak devlet kurumlarından gerekli anlayışı göstermelerini ve Müslümanların haklarını sağlamalarını istiyor. Üçüncü olarak da o dönemin hükümetinin bu olaya anlayış ve titizlikle yaklaşmış olmasıdır.

Bugün neredeyse askerlik kalmadı. Ancak okullarımızda, hapishanelerde, hastanelerde, hatta köylerdeki sosyal himaye programları kapsamında Müslümanlara domuz eti yediriliyor. Sağolsun Müslüman Türk halkımızın bir kısmı da bunu hiç tereddüt şapur şupur yiyor! E, nerde kaldı Müslümanlığımız? Komünistlerin zorla verdiği hınzırları evine sokmayan Türk halkı, bugün domuzun etini, yağını, slaninasını, hatta daha bilmem nesini gönül rahatlığıyla nasıl oluyor da yiyebiliyor?

Bu konuda müftüsüyle, hocasıyla, imamıyla Başmüftülük teşkilâtı olarak hassasiyet gösterilmeli ve halk bilinçlendirilmelidir. Halkımız da domuz yemenin "domuzluk" olduğunun farkına varmalıdır artık. Devlet kurumları da eskiden olduğu gibi anlayışlı tavırlarını, ya da en azından bugünkü Avrupa'nın önde gelen bazı ülkelerin gösterdiği duyarlılığı sergileyerek vatandaşlarının, en azından bunu arzu edenlerin, dinî duygularına saygılı olmalıdır. Zorlama ise kesinlikle olmamalıdır. Bu konuda özellikle önemli bir görevi üstlenmiş Müslüman ve Türk belediye başkanı, müdür ve muhtarlarımıza da büyük sorumluluk düşüyor.

PEYGAMBER EFENDİMİZİN HZ. ENES'İN ŞAHSINDA BÜTÜN GENÇLERE TAVSİYESİ

SUNAY RAMADAN AYTOS BÖLGE VAİZİ

Ey oğul! Abdest alırken, tam ve güzel bir şekilde abdest al ki ömrün uzun olsun. Abdestini güzel alırsan, hafaza melekleri seni sever ve seni korurlar.

Elinden geldiği kadar abdestli ol. Çünkü kim abdestli olarak ölürse, ona şehitlik sevabı verilir.

Ey Enes! Namaz kılarken, rükûya gidince ellerinle dizlerini sıkıca tut, parmaklarını birbirinden ayır. Dirseklerini yanlarına yapıştırma. Rükûdan kalkınca her organın tam olarak yerine gelsin. Çünkü Allah Teâlâ, kıyamet gününde rükû ile secde arasında belini tam olarak doğrultmayana nazar etmeyecektir.

Yavrucuğum! Secde edince de alnını ve ellerini yere tam olarak koy. Horozun yeri gagalaması gibi, sen de secdeden acele kalkma. Secdede kollarını yere serme. Namaz kılarken, sağa sola bakmaktan sakın.

Kur'ân okumaktan geri durma. Çünkü Kur'ân ölü kalbe hayat verir. Kur'ân kötü ve çirkin şeylerden ve haddi aşmaktan insanı korur. Müslümanların büyüklerine hürmet et, küçüklerine de sevgi göster.

Evinden dışarı çıktığın zaman, ayırım yapmadan bütün Müslümanlara selâm ver. Böylece affedilmiş olarak eve dönersin. Kendi evine girdiğin zaman da aile efradına selâm vererek eve gir.

Hiç kimseye karşı kalbinde hiçbir kötülük tutmadan sabahlamaya ve akşamlamaya gayret et. Hiç kimseye karşı kötülük düşünmeden yaşamaya çalış. Eğer bunda başarılı olabilirsen, kıyamet gününde hesabını çok kolay verirsin.

İşte bunlar benim sünnetimdir. Kim benim sünnetimi yaşar ve yaşatırsa, beni sevindirmiş olur. Beni sevindiren de cennette benimle beraber olur.

HAZRETİ ALİ'NİN ÖĞRETTİĞİ DUA

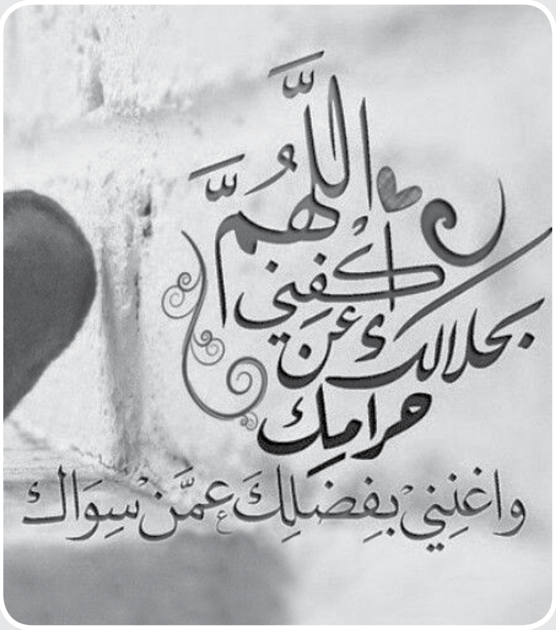

"Allahümme'kfinî bi-halâlike an harâmike, ve agninî bi-fadlike ammen sivâke."

"Allah'ım! Bana helâl rızık nasip ederek haramlardan koru! Lütfunla beni senden başkasına muhtaç etme!"

Ahmed b. Hanbel ve Tirmizî'nin bize naklettiklerine göre, adamın biri Hazreti Ali'ye gelerek "Ey Müminlerin Emiri! Sözleşme bedelini ödemekten âciz kaldım, bana yardım et" deyince. Hazreti Ali de şu karşılığı verdi: "Dikkat et! Sana Rasûlüllah (s.a.s.)'in bana öğretmiş olduğu bazı dua sözlerini öğreteceğim. O zaman Sîr (Sabîr/Sebîr) dağı kadar bile altın borcun olsa, Allah onu sana ödetir." O zaman adam "Tamam" dedi ve Hazreti Ali "Söyle bakalım!" diye tekrarlamasını istedi: "Allah'ım! Bana helâl rızık nasip ederek haramlardan koru! Lütfunla beni senden başkasına muhtaç etme!"

Bizler de bu mübarek Peygamber sözleriyle inançla dua edersek, Hazreti Ali'nin buyurdukları gibi, Allah bizlere de helâlinden rızık verecektir. Rızık vermekle de kalmayıp borçlarımızı ödemeyi kolaylaştıracaktır. Malın sahibi, vereni de alanı da Allah değil mi? Öyleyse düşünmeye ne gerek var, biz talep edelim, Allah verecektir.

MEHMED FİKRİ
(1908-1941)

NE ZAMAN HAKKA RÜCÛ EDECEĞİZ

- Bizi kim yarattı?

- Yerleri, gökleri, canlı ve cansız bilumum mahlûkâtı yaratan Allah...

- Acaba niçin yarattı?

- Beni bilip kulluk etsinler diye.

Oh, ne kadar ulvî ve şerefli bir gâye-i hilkat (yaratılış amacı)... Pek âlâ, biz, Allah'ı bilip kulluk ediyor muyuz?

- Hayır, aziz din kardeşim hayır... Biz, Onu hakkıyla bilemiyoruz ve lâzım olduğu kadar kulluk edemiyoruz. Lafta: O, büyük; biz, küçük... Küçüğün büyüğe itâati lâzım... Fakat, biz, hiç de oralarda değil!.. Yıllardır, kendi boş kafalarımızı dinliyoruz. "Nefs-i emmâre" gemilerine binerek, seyyiât deryalarına açıldık, gidiyoruz. Kudurmuş hevesât-ı nefsâniye (nefsin istekleri) dalgaları üzerimize saldırıyor, bir lahzada bin gark (boğulma) tehlikesi atlatıyoruz. Fakat aşk olsun bize ki "Ölüm var, dönüm yok!.." dedik de hep gidiyoruz.

- Nereye gidiyoruz?

- Bindiğimiz geminin kaptanına sor!

- Kaptan kim?

- "Nefs-i emmâre" gemisinin kaptanı kim olacak?.. Şeytân!.

- Yâ, demek ki biz, Allah'a kulluk edeceğimiz yerde Allah'a karşı ilk isyân bayrağı kaldıran şeytân-ı aleyhi'l-lânenin gemisine bindik... Âsîler, bâgîler arasına katıldık! Öyle ise derdimiz yaman!..

- Şimdi mi anlıyorsun; azizim? Çok geç kalmışsın, çok geç!.. Biz, yıllardan beri isyan hâlindeyiz. Âsîlerin başkumandanına, ilk âsîye, melûn şeytâna tabur tabur gönüllüler veriyoruz. Nice zilli sofular, tesbihli hacılar ve hocalar bile âsîlere iltihâk etti (katıldı)... Hem de "eûzü" çekerek "ve nahleu ve netrukü men yefcürük" diyerek!.. Bu ne gaflet ve cehâlettir bilmem?.. Yaradanı bıraktık, şeytâna taptık... İyiyi attık, fenâyı aldık... İyi dururken kötüyü yaptık... Hak yol bize sarp göründü, çıkmaz yola saptık... Dolu dizgin dört nalla gidiyoruz, bizi geçebilene aşk olsun!..

- Dalâlet (sapkınlık) yolunda dünyaya meydan okumaya başladık desene...

- Çoktan şampiyonluk ilân ettik.. Yıldırım süratiyle seyyiât (günahlar) sahasında ilerliyoruz. Her yerde isyan müsabakası var. En büyük mükâfât, en büyük dinsize veriliyor. Ortalık mükâfâta konmak için birbirini kırıp geçiriyor, hani, çırak ustayı geçer derler... Hakikaten çok doğru... Biz, çoktan şeytanı geçtik... O, ömründe bir kerecik secde etmemişti... Fakat, biz, yirmi dört saatte bilmem kaç kere secde etmiyoruz...

- Rica ederim, şimdi bari ortalığın vebalini yüklenme!. Ramazanda başımızın secdeden kalkmadığını pek âlâ sen de bilirsin...

- Doğrudur... Her yerde olduğu gibi bizde de Ramazan sofuluğu yerindedir. On bir ay cemaatsizlikten, hatta imamsızlıktan kan ağlayan mescitler "Âh, hep Ramazan olsaydı..." diye kim bilir ne kadar hayıflanırlar... Mâşallah biz, namazı arkaya atalı camilerimiz Kâbe'ye döndü... Az terakkî, Müslümanlık nâmına az şeref midir bu?.. Yılda bir ay semtlerine uğrarız. Velhâsıl camilerimiz Kâbe... Biz de hacı baba...

- Güleceğim çıkıyor..

- Ortada gülecek ne var, azizim?.. Bizim, ağlayacak, atebe-i ulûhiyet (Allah'ın eşiği) önünde diz çökerek, gözyaşları dökerek ağlayacak günümüzdür. Bir aylık Müslümanlık ne demek?.. Bunu kim emretmiş iki gözüm kardeşim?.. Namazı yılda bir ay kıldığımız gibi Allah'ın diğer nimetlerinden de yılda yalnız bir aycağız müstefid olsak (faydalansak) ya... Hem şu bir ayda fevkalâde dikkat ve itina ile edasına himmet edilen teravih namazı değil midir? Farz namazları çiğner dururuz. Beş vakitle çoktan alâkamız kesildi... Cuma namazlarını hatibe bıraktık, işi yok ya... Varsın kıladursun!. Bize Ramazan'da teravih ile senede iki bayram namazı yetip artıyor. Rica ederim bunun neresi Müslümanlık?..

- Hakkın var, vallâhi yerden göğe kadar hakkın var... Pey-

gamberimiz, şimdi mezarından çıksa ve dünyaya şöyle bir baksa, dört yüz milyon (bugün 2 milyar) İslâm dünyanın üzerinde ağırlık ettiği hâlde "Yâ Rabbî, bana ümmetlik eden kalmadı mı?.." diye haykıracak ve Ravza-i Mutahharaya tekrâr yatacaktır... Biz, ümmetlikten o kadar uzak, Müslümanlıktan fersah fersah ırak bulunuyoruz.

- Vallâhi, çok doğrudur azizim.. Hakikî Müslümanlık ile bizim sahte müslümanlığımız arasında yerle gök arası kadar fark vardır... Biz, haktan uzaklaştık da uzaklaştık... Fakat, kime ediyoruz? Hep gene kendimize değil mi? Sanki, bütün dünya Allah'a karşı isyan kaldırsa ve yeryüzünde "Allah, Allah" diyen tek bir fert kalmasa Allah'a hiç bir zararımız olur mu?.. Arş-ı Rahmân o kadar yüksektir ki oraya tayyârelerimiz (uçaklarımız) çıkamaz, mermilerimiz eremez, toplarımız varamaz!.. Bizim ateşimiz, ancak bizi yakar... Bizim isyanımız yalnız bizi yıkar... Nitekim yıllardan beri kendi kendimizi yaktık, sanki ebediyeti yıkmadan imar edilemiyormuş gibi dünyayı imar ve tezyin edeceğiz diye ukbâyı yıktık, salâhtan fesada, fesattan gayyâ-yı ilhâda (dinsizlik çukuruna) yuvarlandık... Tepe taklak yuvarlana yuvarlana cehennemin dibine doğru gidiyoruz.

- Acaba daha gidip duracak mıyız?

- Nûh kavmi tufanın dalgaları arasında boğuluncaya kadar gitti. Bilmem biz nereye ve ne zamana kadar gideceğiz? Bildiğim ve inandığım bir şey varsa o da şudur: Eğer batıl üzerinde inat ve ısrar edecek olursak bir gün gazab-ı ilâhiye (Allah'ın öfkesine) hedef olacağız. Şimdilik imhâl (mühlet verme) devresindeyiz, aklımızı başımıza toplar ve hakka rücû edersek kurtuluruz, fakat, bizde hiç de öyle bir tutum ve alâmet yok... Herkes bundan kaçıyor. Tövbeden değil Allah'tan kaçıyor.

- O nasıl laf azizim? Hiç sen Allah'tan kaçılır mı? Bu kadar da divanelik olur mu hiç?..

- Haklısın, Allah'tan kaçılamaz. Fakat git de tövbeden kaçan gafillere anlat.. Zavallılar, şaytanı o kadar çok seviyorlar ki ilk günahlarının sarhoşluğu basiretlerini uyuttuğu dakikada imzaladıkları dostluk misakını (anlaşmasını) bozmaktan çekiniyorlar. Şeytanla dostluğu bozacağız da hakka rücû edeceğiz diye tiril tiril titreşiyorlar. Bu, Allah'tan kaçmak değil de nedir? Unutuyoruz ki Ondan kaçamayacağımız bir gün geliyor.

- Pek âlâ, biz hep böyle gidip duracak mıyız? Ne zaman hakka rücû edeceğiz?

- Hidayet-i ilâhiyenin imdadımıza yetiştiği gün!.. Temennî edelim ki Cenâb-ı Hak hidayet ve inayetini pek yakında yetiştirsin!..

- Âmîn!..

*** 1938 yılında Sofya'da yayınlan "Medeniyet" gazetesinden alıntıdır.**

CELLÂLE

HALİL HOCOV İRŞAD DAİRESİ BAŞKANI

İbn Ömer (r.a)'dan şöyle rivayet edilmiştir: *"Cellâle eti ve sütü yemeyi Rasûlüllah sallâllâhü ahelyi ve sellem yasakladı."* (Ebû Dâvûd, Tirmizî)

Cellâle kavramı, necaset/pislik ile beslenen ev hayvanlarını ifade etmektedir. Bu hususta bize gelen hadislerden bu tür hayvanların eti, sütü ve yumurtalarının haram olduğu anlaşılmaktadır. Bu yüzden ulemâ tarafından hayvanların sadece temiz yiyeceklerle beslenecekleri bir karantina süresi belirlenmiştir. Bu şekilde et, süt ve yumurtaların necasetten kaynaklanan kokularının giderilmesi öngörülmüştür. O zaman artık yenmelerinde bir mahsur olmaz.

Tavuk, kaz ve ördek gibi kuş cinsinden hayvanların temizlenip et ve yumurtalarının yenmeye elverişli hâle gelmeleri için en azından 3 gün necis/pis şeyler yemekten uzak tutularak sadece temiz yiyecekler yiyip içmeleri sağlanmalıdır.

İnek ve deve gibi büyükbaş hayvanların temizlenmesi için 40 gün, koyun ve keçi gibi küçükbaş hayvanların da 7 gün kadar necis besinlerden uzak tutulmaları gerekmektedir.

Şunu da belirtmeliyiz ki, günümüz şartlarında hayvanların necaset/pislik ile beslenmesi yem veya birtakım özel besinlerle de olabilir. Broyler tavuk ve diğer hayvanların büyümesini hızlandırmak için necaset/pislik olarak kabul edilen maddelerden oluşan protein ve minerallerle takviye edilen besinler bu türdendir.

Allah Teâlâ, bizlere temiz ve faydalı olanı yemeyi tavsiye etmiş ve zararlı olanları yasaklamıştır. ***"Peygamber onlara iyiliği emreder ve onları kötülükten meneder; yine onlara iyi ve temiz şeyleri helâl, pis ve zararlı şeyleri haram kılar."*** (el-A'râf, 7/157)

EL EMEĞİ GÖZ NÛRU
HELÂL KAZANÇ

DOÇ. DR. MUSTAFA CANLI
YÜKSEK İSLÂM ENSTİTÜSÜ

عن المقدام – رضي الله عنه – ، عن النبي – صلى الله عليه وسلم، قَالَ: «مَا أَكَلَ أَحَدٌ طَعَاماً قَطُّ خَيْراً مِنْ أَنْ يَأْكُلَ مِنْ عَمَلِ يَدِه ، وَإِنَّ نَبِيَّ الله دَاوُدَ – صلى الله عليه وسلم – كَانَ يَأْكُلُ مِنْ عَمَلِ يَدِهِ»

Mikdâm radıyallâhü anh'tan nakledildiğine göre, Nebî -sallâllâhü aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur: "Kesinlikle hiç kimse elinin emeğinden daha hayırlı bir yemek yememiştir. Allah'ın Peygamberi Dâvûd (a.s.) da kendi elinin emeğini yiyordu." (Buhârî)

Medineli bir sahâbî, zaman zaman Peygamber Efendimizin yanına gelip ihtiyacını dile getirir, her defasında ondan bir şeyler alıp evine dönerdi. Bir gün yine bir şey istemeye geldiğinde, Sevgili Peygamberimiz; *"Evinde hiçbir şey yok mu?"* diye sordu. O da "Hayır evimde sadece bir örtü var. Bunun bir kısmını elbise olarak kullanıyor, diğer kısmını da evde altımıza seriyoruz. Bir de içmek için kullandığımız bir bardak var." diye cevap verdi. Bunun üzerine Efendimiz, *"Onları bana getir."* buyurdu.

Sahâbî evine gidip bahsettiği o eşyaları getirdiğinde Fahr-i Âlem Efendimiz, eşyaları eline alarak orada bulunanlara, *"Kim bunları satın almak ister?"* diye sordu. Orada bulunanlardan biri, "Ben onları bir dirhem karşılığında alırım." diyerek öne çıktı. Bunun üzerine Hazreti Peygamber, *"Kim bir dirhemden fazla verir?"* diye iki üç defa sordu. Bir başka sahâbî, "Ben iki dirhem veririm." diye karşılık verdi. Peygamber Efendimiz, eşyaları iki dirhem karşılığında o sahâbîye verdi. İki dirhemi de dilenmek için gelen sahâbîye vererek şöyle buyurdu: *"Bu dirhemlerin birisiyle yiyecek satın al ve ailene götür. Diğer dirhem ile de bir keser satın alıp yanıma gel."*

Adam Peygamber Efendimizin buyurduğu üzere bir dirhemle ailesine yiyecek alıp diğer bir dirhemle de keser satın aldı. Daha sonra Allah Rasûlü (s.a.s.)'in yanına keserle birlikte geldi. O da bizzat kendi elleriyle bir sap taktı ve keseri ona uzatarak şöyle buyurdu: *"Git, bununla odun*

topla ve sat. Seni on beş gün boyunca da görmeyeyim."

Sahâbî, Peygamber Efendimizin emri üzere odun toplayıp satmaya başladı. Kazandığı paranın bir kısmı ile elbise satın alıp geri kalanı ile de ailesine yiyecek satın aldı. On beş gün sonra Peygamberimizin yanına geldiğinde hepimize öğüt ve ibret olacak şu kutlu sözlerle karşılaştı: *"Bu şekilde çalışarak başkalarına muhtaç olmadan geçinmen, kıyâmet gününde yüzünde dilencilik lekesi ile gelmenden daha hayırlıdır."* (Ebû Dâvûd)

Böylece, her hususta örneğimiz olan Allah Rasûlü (s.a.s.) dilenmek için gelen sahâbîye helâlinden kazanmanın yolunu göstermiş ve bunun insanlara el açmaktan daha hayırlı olduğunu bildirmiştir.

Yüce dinimiz İslâm'da **müminin elinin emeğiyle kazandığı mübarektir yâni alın teri mübarektir**. Emek mukaddestir. Mümin emeğinin karşılığını ahirette kat kat alacaktır. Allah Teâlâ şöyle buyurmaktadır: ***"İnsan için ancak çalıştığı vardır ve çalıştığı da ileride görülecektir. Sonra çalışmasının karşılığı kendisine tastamam verilecektir."*** (en-Necm, 53/39-41)

Ayrıca şunu da unutmamak gerekir ki, Allah çalışanın emeğini asla zâyi etmez. Zira O, Kur'ân-ı Kerim'de şöyle buyurmaktadır: ***"Ben, erkek olsun kadın olsun, sizden hiçbir çalışanın amelini zâyi etmeyeceğim."*** (Âl-i İmrân, 3/195)

Helâl olanın peşinden gitmek ibadettir, Cenâb-ı Hakk'a kulluktur. Yine helâl kazancın peşinden gitmek; Allah yolunda olmak, Allah yolunda cihâd etmektir. Nitekim Sevgili Peygamberimiz şöyle buyurmaktadır: *"Eğer bir kimse çocuklarının geçimi için çalışırsa, Allah yolundadır. Eğer yaşlı ana babasının ihtiyaçlarını gidermek için çalışırsa, onun yaptıkları yine Allah yolunda hizmettir. Eğer kendi izzet ve erdemi için çalışırsa, onun yaptıkları yine Allah yolundadır. Fakat riya ve gösteriş için çalışmaya koyulursa, işte o zaman o, şeytanın yolundadır."* (Taberânî)

Müminin dilenmeyi bırakıp helâl kazancın peşine düşmesi, aynı zamanda onun onurunun zedelenmesine mâni olur. Bir hadis-i şerifte şöyle buyurulmaktadır: *"Sizden birinizin urganını alıp (dağa gitmesi), sırtında bir bağ odun getirip satması ve böylece Allah'ın onun itibarını koruması, bir şey verip vermeyecekleri belli olmayan kimselerden dilenmesinden daha hayırlıdır."* (Buhârî)

Onun için Müslüman çalışmalı, emek vermeli, helâlinden kazanmak için gayret göstermelidir. Bu konuda gaflet etmemeli, tembellik göstermemelidir. Zira Sevgili Peygamberimiz, sık sık yaptığı dualarda tembellikten Allah'a sığınmıştır. Çünkü tembellik şeytanın bir vesvesesidir, tembellik bir hastalıktır.

Müslüman helâl kazanca tâlip olur, haramda gözü olmaz. Fakat ne hazindir ki, günümüzde birçok insan, emek sarf etmeden, kısa yoldan para kazanıp zengin olmanın yoluna bakmaktadır. Ama bilmiyorlar ki, haram yollarla elde edilen para, mal gibi şeylerde bereket yoktur. Rüşvet, fâiz, kumar, hırsızlık gibi gayr-ı meşrû yollarla elde edilen kazancın bereketi olmaz. Çünkü haramda bereket olmaz, bereket helâldedir. **Yüce Allah helâl yollarla, alın teriyle kazanılan paraya bereket ihsân eder. Birini bin yapar.**

Yüce Allah'ın gönderdiği bütün peygamberler, elinin emeği ile geçinmişlerdir. Bu anlamda Hz. İdrîs terzilik, Hz. Zekeriyâ marangozluk, Hz. Eyyûb çiftçilik, Hz. Dâvûd ise demircilik yaparak kimseye muhtaç olmadan helâl kazancın peşinden koşma hususunda bizlere örnek olmuşlardır.

Kur'ân-ı Kerim'de Allah'a ve ahiret gününe iman edenler için güzel bir örneklik olduğu ifade edilen Fahr-i Kâinât Efendimiz de hayatının belli döneminde çobanlık mesleği ile uğraşmış, gençlik döneminde de ticâretle meşgul olmuştur.

Şu da bir hakikat ki insanın helâl kazancı bırakıp haram yollara teşebbüs etmesinin arkasında yatan en önemli etkenlerden biri, **bitmek tükenmek bilmeyen hırs**ıdır. İnsandaki hırs hastalığını Efendimiz şöyle tavsîf eder: *"Âdemoğlunun bir vadi dolusu malı olsa, bir vadi dolusu daha olmasını arzu eder. Âdemoğlunun gözünü ancak toprak doyurur. Allah, tevbe eden kimsenin tevbesini kabul eder."* (Buhârî)

Hırs hastalığının en önemli dermanlarından biri de **kanâat ahlâkı**dır. Sevgili Peygamberimiz, savaşta elde edilen ganimetten kendisine düşen payı azımsayan ve artırılmasını isteyen Hâkim b. Hızâm'a şu tavsiyede bulunmuştur: *"Ey Hâkim! Bu dünya malı göz alıcı ve tatlıdır. Kim bu mala engin bir gönülle ve göz dikmeksizin sahip olursa, kendisi için malı bereketlenir. Ama kim de hırs ve tamahla dolu bir kalple bu malı arzularsa, tıpkı doymak bilmeyen obur kimse gibi, onun için malın bereketi kaçar. Veren el, alan elden üstündür."* (Buhârî)

Rabbimiz bizleri kanâat sahibi kullarından eylesin!

Rabbimiz bizleri dâima haramdan ictinâp edip helâlin peşinden gidenlerden eylesin!

Rabbimiz bizleri kendi rızâsı doğrultusunda yaşayan kullarından eylesin!

Âmin…

SİRİ, BİXBY VE DAHA NİCESİ...

CELÂL FAİK GENEL SEKRETER

Başlık, modern teknolojilerle tanışık genç okuyucular için çok tanıdık. Ama babam, annem ve diğer büyüklerim için Siri, Bixby gibi ifadeler belki de sadece yabancı birer isimden ibaret. Bu ilginç isimler iki öncü telefon markasının yapay zekâ işlemcilerinin adları olmaktadır. Peki ya yapay zekâ nedir?

Kısaca özetlemek gerekirse, "insanlığın geleceği" yapay zekâdır. Bu bir bilgisayar programı, bir algoritmadır. Bir sorun ve onun çözümüne dair olası bütün sonuçların önceden kodlandığı ve programın girilen verilere göre önceden belirlenmiş bu sonuçlardan birini seçtiği standart programlardan farklı olarak bu algoritmalar, öğrenebilen, ulaştığı sonuçları bir sonraki süreçte bir veri olarak kullanıp yeni sonuçlara ulaşabilen algoritmalardır. Entreresan değil mi? Ama bir o kadar da korkutucu. Niye mi? Söyleyeyim.

Yakında vefat eden ünlü fizikçi Prof. Stephen Hawking, belirli bir zaman önce BBC tarafından düzenlenen bir konferans dizisine katıldı ve kendi eseri olan tehlikelerin insanlığı tehdit ettiğini söyledi. Bilim ve teknolojideki ilerlemenin yolunda gitmeyebilecek yeni gelişmelere de sebep olabileceğine dikkat çekti. "İlerlemeyi durduracak ya da kaydettiğimiz ilerlemeden geri dönecek değiliz. Bu nedenle tehlikelerin farkına varmalı ve kontrol altına almalıyız. Ben iyimser bir insanım. Bunu yapabileceğimize inanıyorum.» diyen Hawking, insanlık için üç büyük tehlikeyi şöyle sıraladı: Nükleer savaş olasılığı, küresel ısınma ve genetik yapısı değiştirilen virüsler. "Yapay zekâ" ise bunların hepisini kontrol eden mekanizma olmaktadır.

Bunu biraz daha açacak olursak, Proseförün bize söylemek istediği son zamanlarda hız kazanan yapay zekâ oluşturma yarışıdır. Popüler Facebook sosyal ağı da bir yapay zekâ geliştirdi, ama ardından hemen kapatmak zorunda kaldı. Çünkü bu yapay zekâ kendi kendine yeni bir dil üreterek konuşmaya başlamıştı. Durum bu kadar vahim mi diyeceksiniz. Zaten yapay zekâ olarak tanımlanan sistemler, daha bugünden gündelik hayatımıza girmiş durumdadırlar. Örneğin, otomobiller yapay zekâ sistemleriyle dolu: fren sistemleri, savrulmayı önleyici sistemler, enjeksiyon sistemleri arabanın küçük bir bilgisayar gibi çalıştığını gösteriyor ve bütün bunları çalıştıran yapay zekâ algoritmalarıdır. Hepimizin cebinde taşıdığı akıllı telefonlardaki birçok uygulama ağ üzerinde çalışan yapay zekâ programlarıdır. Navigasyon programlarında, internet bankacılığında, alışveriş sitelerinde, e-posta filtrelerinde, çeviri sistemlerinde, satranç gibi bilgisayar oyunlarında karşımıza hep yapay zekâ çıkıyor. Dahası da var... Yapay zekâ, bireysel tüketicilerin ötesinde, askerî alanda, tıp alanında hastalık teşhislerinde, imalât sektöründe ve finans alanında da kullanılmaktadır. İster inanın, ister inanmayın, ABD borsalarındaki hisse senetlerinin yarısından fazlasının alım-satım kararlarını yapay zekâ programları veriyor. Ama bu durum borsayı çöküşlerden kurtarmıyor! Bu da ayrı mesele...

Bu bilgileri öğrendikten sonra insan sevinsin mi yoksa üzülsün mü diye şaşırıp kalıyor. Ama bütün bunları öğrendikten sonra kafamda merhum mücahit İsa Yusuf Alptekin'in Sincan-Uygur bölgesinindeki Çin işgali ile ilgili sözleri yankılandı. "Çin bizi işgal ederken, camide Allah'ın 99 adını 33'lük mü yoksa 99'luk tesbihle mi çekelim diye tartışıyorduk."

RAMAZAN DELİLERİ

Eski bir deyim vardır. „Deliye her gün bayram“ diye. Eskiden deliler kendilerini daha ziyade Ramazan aylarında gösterirler, özellikle de İstanbul sokakları, cami avluları, onlarla dolar taşarmış. Fakat hepsi de sevimli delilermiş. Hafif ve tatlı deli tipleri yani. Bunlar 30 Ramazan boyunca tekkeleri, dergâhları dolaşır, oralarda verilen iftar sofralarına otururlarmış.

Bazen de konaklardaki iftarlara giderek, akıllıların bile beceremeyeceği esprili sözlerle herkesi gülmekten kırıp geçirirlermiş. Ramazan delileri diyebileceğimiz meczuplardan tatlı bir sima varmış: Eyüplü Deli Hidayet. Eyüplü imiş, ama daha ziyade Çemberlitaş civarlarında dolaşırmış. Hidayet‘in deliliği saat sorma üzerine imiş. Her rastladığı kişiye; “İftara ne kadar var?“ diye sorarmış.

Deli Hidayet, bu kadarla da kalmaz, o semtteki evlerin kapılarını çalar, kapıyı açan kadına isterse genç kız olsun; “Hanım nine, topun atılmasına ne kadar kaldı?” diye sorarmış. İftar vaktine 5-10 dakika kala yine bir evin kapısına asılmış. Sık sık bu kapıyı çalıyor, evin büyük hanımına; “İftara ne kadar var?” diye soruyormuş. Defalarca çalınan kapıyı açmaktan tepesi atan ihtiyar kadının nihayet sabrı tükenir. Son defa kapıyı açtığında “Yine mi sen?” diye tokadı patlatınca bizim Deli Hidayet; “Çok şükür iftar topu patladı!” diyerek cebindeki zeytini çıkartıp orucunu açıvermiş...

Bir diğer sevimli Ramazan delisi de Çıplak Osman Dede imiş. Yaz kış çıplak gezen saçlı sakallı bu sevimli İstanbul delisi, çoğunlukla Lâleli Camisi‘nin önündeki kaldırımlarda otururmuş.

Bir gün devrin padişahı Sultan 4. Murat, kıyafet değiştirerek oradan geçerken Çıplak Osman Dede kendisini tanımış ve yolunu keserek seslenmiş; “Neden kendini benden gizliyorsun? Validen Kösem Sultan kaç yıldır dul. Onu benimle evlendir de ikimiz de bayram edelim.”

Bu sözler o hiddetli padişahı bile güldürmüş, hiçbir şey demeden oradan uzaklaşmış...

İğne Yaptırmak Orucu Bozar mı?

İğnenin orucu bozup bozmayacağı, kullanılış amacına göre değerlendirilebilir. Gıda ve keyif verici olmayan enjeksiyonlar, yemek ve içmek anlamına gelmediklerinden orucu bozmazlar. Ancak gıda veya keyif verici enjeksiyonlar orucu bozar. Hastaya serum veya kan verilmesi de aynı hükme tâbidir, yani orucu bozar.

Kan Aldırmak Orucu Bozar mı?

Kan aldırmak orucu bozmaz. Nitekim Hazreti Peygamber (s.a.s.) ihramlı iken ve oruçlu bulunduğu sırada kan aldırmıştır.

Susuz Olarak Hap Yutmak Orucu Bozar mı?

Oruçlu bir kimse gıda veya deva (ilaç) cinsinden bir şeyi ister su ile, ister susuz olarak yer veya içerse orucu bozulur. Ancak oruç bozmayı mübah kılacak ölçüde bir rahatsızlık sebebiyle ilaç almış ise, orucu bozulur ve kendisine yalnız kaza gerekir, kefaret gerekmez.

Oruçlu Kimsenin Dişlerini Tedavi Ettirmesi Orucu Bozar mı?

Oruçlu bir kimsenin dişlerini tedavi ettirmesi veya çektirmesi orucu bozmaz. Ancak tedavi esnasında, kan veya tedavide kullanılan maddelerden herhangi bir şeyin yutulması orucu bozar.

Diş Fırçalamak Orucu Bozar mı?

Diş fırçalamakla oruç bozulmaz. Bununla birlikte, diş macununun, misvak parçalarının veya suyun boğaza kaçması halinde oruç bozulur. Orucun bozulma ihtimali dikkate alınarak dişlerin imsaktan önce ve iftardan sonra fırçalanması uygun olur.

Kadınlar Hayız ve Nifas Hallerinde Oruç Tutabilirler mi?

Kadınlar hayız ve nifas hâllerinde, oruç tutamazlar. Tutamadıkları oruçlarını daha sonra kaza ederler. Bu konuda müctehidler görüş birliği içindedir.

Parfüm ve Kolonya Orucu Bozar mı?

Parfüm veya kolonya sürünmek ve koklamak orucu bozmaz.

DÜNYANIN DİBİ LÛT GÖLÜ
YOLCULUK NOTLARI – VI

DR. İSMAİL CAMBAZOV ARAŞTIRMACI

Batı Şeria'dayız... el-Halil şehrindeyiz... Ama ders günü olmadığı için şehrin çok itibarlı iki üniversitesini, İslâm müzesini ziyaret edemedik. Zaten dünyanın üstünden altına inmeye, Lût Gölü'nü görmeye acele ediyoruz...

Şehirden çıktıktan sonra etrafıma şöyle bir bakındım. Gürültü fevkalâde. Şimdiye kadar Asya'da, Afrika'da birçok sahrâlar gördüğüm için çölü dümdüz kum denizi sanıyordum. Meğer engebelisi, inişli-çıkışlı olanı da varmış. Otobüsümüz sivri tepeli dağlar arasında hızla ilerliyor, her yer bembeyaz. Sanki büyük bir pamuk çiftliğinin içinden geçiyoruz. Etrafta tek bir yeşil ağaç, hayvan, insan yok. Hiçbir hayat eseri görünmüyor: Beyaz taş dağlar, yamaçlar denizinde yüzüyoruz galiba.

Batı Şeria halkının işlediği tarlalar, çayırlar, bayırlar nerede? Bunlar vâha denen su kaynakları etrafında. Biz böyle üç vâhadan geçtik. Vâhalarda kurulmuş şehirler var. Bizim Kırcaali'den, Şumnu'dan, Eski Cuma'dan pek farkları yok. Plânlı kuruldukları belli. Esas caddelerinin iki tarafında ikişer katlı tuğla evler var. Kimisi balkonlu, kimisi değil. Kimisi sıvanmış, kimisi sıvasız. Evlerin altları dükkân, üstleri mesken. Dükkânlar çeşitli mallarla dolu, ama müşteri az. Hem binalar, hem sokaklardaki insanlar sıkıntılı bir görüntü sergiliyor. İşsizlik fazla, fakirlik diz boyu. Yollarda, şehirlerde bizde olan otomobil, motosiklet, bisiklet bolluğu yok.

Buralarda büyük çarşı ve pazarların camiler etrafında kurulduklarını söylemek bile fazla! Camiler her şehrin en gösterişli ve en yüksek binalarıdır. Nerdeyse tek minareli cami de görmedik. Ancak minareleri bizimkilerden farklı. Camilerin içleri ise bizde olduğu gibi çeşitli ayet-i kerimeler, hadis-i şeriflerle süslenmiş.

Az gittik, uz gittik, bir dönemeçten inerken uzaktan yemyeşil bir su parçası gördük. Rehberimiz, heyecanla "İşte Lût Gölü!" diye haykırdı. Bütün otobüs hiçbir kimse tarafından işaret verilmeden tekbir sesleriyle sarsıldı. Yol boyunca gördüğümüz manzaralardan sıyrılarak Lût Gölü'ne yöneldik. Yol kenarında 50 metre yazan bir trafik işareti görmüştüm. Herhalde sürat sınırıdır diyerek dikkatimi fazla çekmemişti. Fakat biraz sonra 100, daha sonra 150 metreleri görünce ilgilenmeye

başladım. Meğer biz artık yüksekten alçağa, dünyanın dibine doğru iniyormuşuz da bu rakamlar bize deniz düzeyinin ne kadar altında bulunduğumuzu gösteriyormuş. Otobüsümüz 400 metreyi gösteren levhanın önünde durdu. Pür heyecan yere atladık. Önümüzde bir çok denizden daha büyük olmayan Lût Gölü. Hemen suya dalacağımız geldi. Hiç olmazsa elimizi yüzümüzü yıkayalım bu mübarek suyla diye göle hücum ettik. Rehberimiz telâşla "Aman suya dokunmayın. Çok tuzludur. Elinizi yüzünüzü yaralayabilir" diye haykırdı. Burası dünyanın en tuzlu üçüncü gölüdür. En tuzlusu ise Antarktika kıtasında bulunuyor. Suyunun yüzde 40'ı tuz. Burada ise suyun tuzluluk oranı yüzde 28-33 arasında değişiyor. Bu göle girdiğinizde belinizin biraz üstüne kadar suya basarak yürüyebilirsiniz. Altınız tuz kalıplardan oluştuğu için batmazsınız. Tıpkı kutuplardaki buz deryaları gibi...

Afrika ve Suriye ayrımında yaklaşık 600 kilometre karelik bir alanı kaplayan Lût Gölü, 422 metre ile deniz seviyesinin en çok aşağısında olan göl olma unvanına sahiptir. Bunun için buraya dünyanın dibi denmektedir. Gerçekten de insan etrafına bakınırken kendisini dünyanın en alçak noktasında hissediyor. Çünkü sadece iki saat önce arkamızda bıraktığımız 500-600 metrelik dağlar, tepeler artık 1000 metreyi geçmişler. Dört bir tarafımız dağlarla çevrili. Vaktinde bu dağların arası su ile doluymuş. O zamanlar en yüksek tepeler insanların yaşadıkları liman şehirleriymiş. Ancak su gittikçe kendini çekmiş, koskoca deniz bir göl hâline gelmiş. Bunun için coğrafya kitaplarındaki adı Ölü Deniz'dir. Zamanımızda bu deniz, coğrafî bakımdan İsrail, Batı Şeria ve Ürdün arasında bir sınır hattıdır.

Lût gölü çok tuzlu olduğu için içinde canlı varlık, yosun, bitki yoktur. Sahilde yeşil ağaç görmedik. Herhalde tuzlu su sahilleri de yakmış olacak.

İyi güzel de Ölü Deniz'e neden Lût Gölü deniyor? Bu sorunun cevabını Peygamberler tarihinde aramamız lâzım.

Hak Teâlâ, İbrahim peygamberin kardeşi Haran'ın oğlu Hazreti Lût'u Sedum şehri halkına peygamber göndermiştir. Ancak Kur'ân-ı Kerim'in Hicr ve Araf surelerinde anlatıldığına göre, oğlancı Sedum halkı Hazreti Lût'u peygamber olarak kabul etmemiş, günümüzün de büyük hastalığı olan homoseksüellikten vazgeçmemiştir. Bunun üzerine Allah Zülcelâl hazretleri Sedum halkını üzerlerine balçıktan pişirilmiş taş yağdırarak yok etmiştir. Bunların yaşadıkları Tevrat'taki adıyla Sodom ve Gomore şehirlerinin altını üstüne çevirmiştir. Yüce Allah tarafından alt-üst edilmek suretiyle cezalandırılan bu şehirlerin Ölü Deniz'in dibinde kaldıkları kabul edilir. Bunun için de koskoca denizin kalıntısı olan göle Hazreti Lût'un adı verilmiştir.

Dünyanın dibini anımsatan Lût Gölü tarihi bütün insanlık için çok ibretli bir derstir. Günümüzün en tehlikeli hastalıklarından birisi olan AİDS'in baş sebeplerinden livâta (eşcinsel ilişki) zamanımızda da yaygın bir salgın hâline gelmiştir. Bu sapıklar da mutlaka Allah tarafından cezalandırılacaklardır.

Sevgili okuyucu!

Altı aydır bu sayfalarda sana mübarek Filistin topraklarında gördüklerimi en kısa tarafından, can sıkmayacak bir şekilde anlatmaya çalıştım. Ancak arkamdan kopan kıyameti televizyon ekranlarında izleyince Allah'ıma binlerce şükrettim. Olanlara değil tabiî ki, ancak bizleri ve kafilemizi korumuş olduğu için; nisbeten de olsa barış içinde yaşayan Filistin'i, serbestçe girip ibadet edilebilen Mescid-i Aksâ'yı gösterdiği için. Zira orta asır kabadayılarından hiç farkı olmayan ABD Başkanı Trump'ın bütün Müslümanların kırmızı çizgisi olan Kudüs'ü işgalci İsrail devletinin başkenti olarak tanıdığını bildirmesi, sadece Müslüman dünyasını değil, bütün demokratik dünya kamuoyunu da ayaklandırdı. Birleşmiş Milletler Teşkilatı ve Avrupa Birliği Konseyi, Amerika'nın bu haksız kararını kabul etmediler ve onaylamadılar. Bütün Müslüman memleketleri işgalci İsrail'e karşı savunma hareketlerine giriştiler. Kutsal Kudüs'te, Batı Şeria'da, Gazze Sahil Şeridi'nde yeni bir intifada başladı. Vatanını korumak için canını her zaman feda etmeye hazır olan Filistin halkını hem Mescid-i Aksâ'yı, hem de Filistin'i koruyacağından evvel Allah hiç şüphe yoktur...

LÛT GÖLÜ

AYDOS BAYEZİD-I VELİ CAMİSİ

VEDAT S. AHMED
YÜKSEK İSLÂM ŞURA BAŞKANI

Bulgaristan'ın doğusunda denize 30 km mesafede bulunan Aydos (Aytos) kasabası asırlardır önemli bir stratejik konuma sahiptir. O yüzden zaman zaman saldırılara uğramış, tarümar edilmiştir. En büyük darbelerden birini 1206 yılında Haçlı ordularından alan Aydos kalesi, uzun zaman toparlanamamıştır. Sultan Murad Hüdavendigâr öncülüğündeki Osmanlı askeri tarafından 1368 yılında savaşsız fethedilen kasaba kaza merkezi olmuştur. Belirli bir Türk nüfusu yaşamakla birlikte eskiden beri gayr-ı müslimler çoğunluktur.

Evliya Çelebi, kasabanın 5 mahalle ve 5 mihraplı olduğunu bildirmiştir. Başka kaynaklarca teyit edilen mahalle sayısına ilâveten bir gayr-ı müslim, bir de Kıptî mahallesi söz konusudur. Ancak vakıf belgelerine göre, kasabada en az 7 cami olduğu anlaşılmaktadır. Daha önce Varaka Gâzî mahallesinde var olan mescit yeniden yapılarak Hacı Osman Ağa Camisi meydana gelmiş; Musa Subaşı mahallesindeki mescit camiye çevrilmiştir. Kâtib Ali ve Akçeşme mahallelerinde birer mescit; Tuzcu mahallesinde ise Zigetvarlı Seyyid Hacı Mustafa Ağa Camisi ve Ahmed Haseki Mescidi varmış. Buna ilâveten Şehid Mehmed Paşa'nın kızı Tuzcu mahallesinde bir mescidi onararak yeniden topluma mal etmiştir. Bu, Ahmed Haseki mesicdi midir, yoksa başka bir mescit midir tespit edemedik. En mühimi ise Aydos'un merkezinde, çarşıda ve köprü başında konumlanan ve civarı Cami-i Şerif Mahallesi olarak bilinen Sultan Bayezid Camisidir.

1582 yılında Aydos'tan geçen Alman seyyah Martin Grünevegs kasabayı anlatırken kurşun kaplı minareye sahip camiden bahsetmiştir. Anlaşılan bu cami bugüne kadar ulaşan camimizdir. Şehre uğrayan Evliya Çelebi de Aydos'un merkezinde köprü başında yaptırılan minareli ve kiremit ile örtülü bakımlı bir caminin bulunduğunu ve bol cemaatinin olduğunu, bir de caminin Yıldırım Bayezid tarafından yapıldığını bildirmektedir. Ancak hayırseverlerden Ömeroğlu Hacı Osman Ağa ve Hacı Yusuf Ağa'nın vakfiyelerinde bu mabet Cami-i Kebir ve Bayezid-i Velî Camisi olarak zikredilmektedir. Eldeki verilere göre, caminin 1481-1512 yılları arasında hüküm süren Osmanlı padişahı II. Bayezid döneminde yapıldığı anlaşılmaktadır.

Çarşı içinde bulunan caminin etrafında bir kısmı vakıf olan hamam, han ve dükkânlar varmış. Ayrıca caminin kıble yönünde Haseki Mustafa Ağa Medresesi, bir tarafında Hacı Mehmed Mektebi, avlusu içinde de 6 musluk yer almaktaymış.

1936 yılında Aydos'u ziyaret eden gazeteci Mehmed Celil, Bayezid tarafından yaptırılan caminin bir yangında yanıp harap olduğunu, o yüzden halkın yardımlarıyla caminin yeniden yapıldığını bildirmiştir.

Değişik zamanlarda tamirler gören caminin son ciddî onarımı 2016 yılında tamamlanmış olup Türkiye'nin devlet desteğiyle restore edilmiştir.

Aydos'un tek camisi, tarihî değere sahip bir eser olmakla birlikte mimarî bakımdan çok fazla bir özelliğe sahip değildir. Diktrötgen planıyla yapılmış olup dıştan genişliği 15, uzunluğu da 13 metredir. Çatısı kiremitle kaplı, tavanı ahşaptır. Arka tarafta genişçe mahfili bulunmaktadır. Mahfilin arka kısmında bir küçük ve bir büyük salon bulunmakta olup eğitim ve irşad hizmetleri için kullanılmaktadır. Geniş ibadet salonu olan caminin eski mihrabına geçen asrın stilinde perde resmedilmişti, yenisi ise ahşap kaplamalıdır. Minberi de aynı stilde yapılmış ahşaptandır. Gördüğü tadilâtlar sebebiyle caminin iç süslemeleri orjinalliğini yitirmişse de restorasyon esnasında sade ve iç açıcı bir üslupla nakşedilmiştir.

Minaresi caminin kuzeydoğu tarafında yer almakta olup girşi içeriden, son cemaat mahalli olarak niteleyebileceğimiz mahfilin alt kısmındandır. Minare, tek şerefeli, külâhı kurşunludur.

Caminin arka ve sağ tarafında, muhtemelen sonradan camiye eklenmiş, ticarî amaçlarla kullanılan vakıf dükkânları bulunmaktadır. Sol arka tarafında ise abdestlik ve üstünde Aydos Bölge Müftülüğü ofisi bulunmaktadır.

Hâl-i hazırda cami, Aydos Bölge Müftülüğü gözetiminde Müslüman Encümeni tarafından idare edilmekte olup 5 vakitte ibadete açıktır.

IŞIK SAÇAN IŞIKKÖYLÜLER I

HÂFIZ YUSUF (IŞIKOVALI)

(1898-1956)

MÜSAMETTİN IŞIK ARAŞTIRMACI

Bulgaristan Türklerinin irfan ocağı olan Medresetü'n-Nüvvâb, 1922-1923 ders yılında açılmıştır. Bu irfan ocağı öğretmen, müftü ve naipler yetiştiren okul anlamına gelir. Bulgaristan'da Türkçe eğitimde bu okul ayrı bir yer tutmaktadır. Okul, Türk azınlığının en yüksek öğretim kurumu olarak tarihte hak ettiği yeri almıştır. Nüvvâb açılışından kapanışına kadar 677 mezun vermiştir. Şumnu ili Işıkköy (Osenovets)'ten çeşitli yıllarda birçok aydın kişiler yetişmiştir. Köyümüzden 16 gencimiz de Nüvvâb'tan mezun olmuşlardır. Bunlardan biri de Hâfız Yusuftur.

Hâfız Yusuf, Bulgaristan Müslümanlarının dinî ve kültürel yaşamında büyük katkısı olan ünlü bir din adamı, gazeteci, yazar ve öğretmendir. Hâfiz Yusuf, 16 Haziran 1898 tarihinde Şumnu ilinin şirin bir köyü olan Işıkköy'de varlıklı bir ailede dünyaya geldi. İlkokulu doğduğu köyde bitirdi. Çok çalışkan bir öğrenciydi. Çalışkanlığı sonucu 12 yaşında hâfiz oldu. İlkokuldan sonra babası onu Şumnu'daki medreselerden birine yazdırdı. 1922-1923 ders yılında Nüvvâb okulu açılınca bilgiye susamış olan bu genç de bu okula yazıldı. Okulun ilk öğrencilerinden biri oldu. Öğrenciler tarafından çıkarılan "Doğru Yol" dergisine ilginç yazılar yazmaya başladı.

1926 yılında Hâfız Yusuf, Nüvvâb'ın lise kısmını aliyü'l-a'lâ (5) derecesiyle bitirdi. Hemen öğretmenlik ve gazetecilik hayatına atıldı. Omurtag (Osmanpazarı) rüşdiyesine müdür tayin edildi. Bununla beraber Osmanpazarı'nda "İntibah" adında bir gazete yayınlamaya başladı. Gazetenin başyazarlığını 72. sayıya, yani 1931 yılına kadar sürdürdü.

1930 yılında Nüvvâb'ın yüksek kısmı açıldı, Hâfız Yusuf da hemen kaydolup öğrenimini orada sürdürdü. Ders kitaplarından başka okulun zengin kütüphanesinden de bol bol yararlandı. Buradaki öğrenciliği sırasında 15 günde bir çıkarılan "Sadâ-i İslâm" gazetesinin başyazarlığını yaptı. Gazete yalnız 5-6 sayı çıkabildi. Öğrenciliği ve gazeteciliği bir arada yürüttü. 1933 yılında Nüvvâb'ın yüksek kısmını fevkalâde (5,47) dereceyle bitirdi. Okulun yüksek bölümünün de ilk mezunları arasındaydı.

Okulu bitirdikten sonra Sofya'da Başmüftülükte göreve başladı. 1934 yılında kurulan Din-i İslâm Müdâfileri Cemiyeti Genel Sekreteri seçildi. 1934-1937 yıllarında bu cemiyetin yayın organı olan "Medeniyet" gazetesini çıkardı. Bir de bu yıllarda Başmüftülük Divân-ı Âlî-i Şer'î (Yüksek Yargı Kurulu) üyesi idi.

Hafız Yusuf'un gazetelerde ahlâk, eğitim ve din psikolojisi, eğitim metotları, kültür, fıkıh, hadis, tefsir konusunda yazılmış pekçok makalesi vardır. Yazılarında İslâm dininin güzelliklerini, evrenselliğini, yüceliğini savunmuş, ahlâk ve terbiye üzerinde hassasiyetle durmuştur. Yazılarını Hâfız Yusuf Şinasî adıyla imzalamıştır.

Arapça, Farsça, Bulgarca ve Fransızca dillerini bilen ve konuşan, yetenekli bir şahsiyet olan Hâfız Yusuf, bulunduğu makam ve aldığı görevler nedeniyle zamanın dinî ve siyasî mücadelelerine aktif olarak katılmıştır. Onun fikirleri konusunda çelişkili görüşler bulunmaktadır. Ancak onun hayatta olan öğrencilerinden edinilen bilgilere göre, onun tutucu değil, Batı kültürünü benimsemiş ve savunan aydın bir kişiliğe sahip olduğu anlaşılmaktadır.

1936 yılında Türk okullarında okutulacak kitapların telif ve tetkikleri için Başmüftülükçe bir komisyon kuruldu ve üyeleri arasında Hâfız Yusuf da vardı.

Sofya'daki hizmetlerinden sonra Şumnu Medrese-i Aliye'de öğretmenlik yaptı. Ayrıca Nüvvâb'ın kapanışına kadar Kur'ân ve coğrafya öğretmenliği yaptı.

Hafız Yusuf, gazeteciliği ve öğretmenliği ile birlikte kitaplar da yazmıştır. 15 cilt olarak tasarladığı "Rehber-i Mürşidîn" adlı vaaz ve nasihat kitabı 1939-1940 yıllarında 4 cilt olarak Sofya'daki Nüvvâb matbaasında yayınladı, fakat kalan ciltleri İkinci Dünya Savaşı'nın başlaması ile yayınlanamadı.

Hafız Yusuf, komünist iktidarın Nüvvâb'a ve hocalarına karşı ideolojik baskıları karşısında diğer meslektaşlarıyla beraber 1950 yılında Türkiye'ye göç etmek zorunda kaldı. Ailesi ile birlikte Eskişehir'e yerleşti. Köyüne atıfla IŞIKOVALI soyadını aldı.

O, anayurduna kavuşmanın sevinci ve gururu içindeydi. En büyük ideali vatan ve milletine hizmet etmekti. Bu sebeple Türkiye'de de yazarlığını sürdürdü. Millî Eğitim Bakanlığının izniyle eğitici çocuk hikâyeleri ve dini risaleler yazıp yayımladı. Bunları, gerek öğrencileri, gerekse tanıdıkları aracılığıyla yurdun çeşitli yerlerinde okuyucuya ulaştırdı. Bunların arasında 1951 yılında yayınlanan "Bulgaristan Türkleri ve Kültür Seviyeleri" risalesi dikkat çekicidir.

13 Ağustos 1956 günü, öğrencileriyle görüşmek ve kitaplarını tanıtmak için gittiği Adapazarı'nda kalp krizi geçirerek Hakkın rahmetine kavuştu. Mezarı da orada bulunmaktadır.

YENİ AİLE KURACAKLARA KONYA'DAN DESTEK

Bulgaristan Başmüftülüğü, Müslüman toplumuna yönelik hizmetleriyle her geçen gün daha yüksek bir düzeye ulaşmayı amaçlamaktadır. Bu anlayış ve hizmet şuuru ile 2018 yılında aile kurmak isteyen gençlere yardım etmek için bir çalışma başlatılmış bulunmaktadır. Bu hizmet, Yüksek İslâm Şurası tarafından başlatılan "Genç Aile Yılı" projesi kapsamında kurulan komisyon sayesinde gerçekleştirilecektir.
"Genç Aile Yılı" Komisyonu Başkanı Kırcali Bölge Müftüsü Beyhan Mehmed ile üyeler Muhammed Kamber ve Musa Durlu Nisan ayı başlarında Konya şehrini ziyaret etti. Ziyaret, oradaki Mehir Vakfı'nın daveti üzerine gerçekleştirildi. Vakfın temsilcileriyle yapılan olumlu görüşmeler neticesinde bu yıl Bulgaristan Başmüftülüğünün projesi kapsamında ülkemizde 25 genç ailenin toplu nikâhının kıyılmasına katkıda bulunup mobilya ve çeyiz yardımı yapmaya hazır oldukları ifade edildi.

SEVİMLİ KÖYLERDE HARİKA DELİORMAN SOHBETLER

Şumnu Bölge Müftülüğü tarafından her Cumartesi akşamı (Cuma gününün gecesi) güzel dinî sohbetler yapılmaktadır. Her hafta yeni ve güncel bir konu ile cemaat bir araya gelmektedir. Böylece bir taraftan manevî bir ihtiyaç karşılanırken aynı zamanda Bölge Müftüsü bölgedeki camileri ziyaret edip imamların ve camilerin problemlerini yakından görmüş olmaktadır.
Bu o kadar mükemmel bir şey ki, sizlerin, bizlerin halini sormaya, bir şeye ihtiyacınız var mı diye kontrol etmeye kim gelir? Müftülük bunu başarmaktadır. Bu yüzden bu çok güzel bir şey.
Sohbetler yapılırken o kadar kalabalık oluyor ki, bazen Cuma namazında bile o kadar insan olmuyor. Hatta sohbet yapılan bazı köylerde imam bulunmuyor, Cuma bile kılınmıyor. O yüzden Bölge Müftüsü Mesut Mehmedov ziyaretsiz köy kalmasın diye o köylerde de sohbetler organize ediyor, o zaman insanlar ne kadar sevinçli oluyor bir bilseniz.
Sohbetlerde Kur'ân-ı Kerim ve ilâhiler okunuyor, ayetlerin tefsirleri, Hz. Muhammed (s.a.s.)'in haytından olaylar, hadisler anlatılıyor. (Yonuz E. Yonuz)

RAZGRAD'DA BULUŞMA

Razgrad Bölge Müftülüğü geleneksel olarak her yıl imam ve Müslüman Encümeni başkanlarıyla toplantı düzenlemektedir. Bu sene Nisan ayında Razgrad şehrinde gerçekleşen toplantıya bölgedeki bazı kadın hocaları da katıldı. Yüksek İslâm Şurası Başkanı Vedat S. Ahmed ve Silistre Müftüsü Müddesir Mehmed'in misafir olarak katıldıkları toplantıda Razgrad Müftüsü Mehmed Alâ 2017 yılında bölgede yapılan hizmetler hakkında detaylı bilgiler verdi ve önümüzdeki günlerde yapılacakları da katılımcılarla paylaştı. Katılanlara bir sunum yapan Şura Başkanı ise iman, emanet, kader ve muvaffakiyet konuları üzerinde düşündürücü bir konuşma yaptı.

DELÇEVO VE BİLKA'DA SEMİNERLER YAPILDI

Her yıl olduğu gibi yine ilkbahar tatilinde güzel etkinlikler yapıldı. Bulgaristan Başmüftülüğü Nisan ayı başında ülke genelinde farklı İslâmî eğitim merkezlerinde eş zamanlı seminerler düzenledi. Bunlar arasında Razgrad'ın Delçevo köyü ve Aytos'un Bilka köyü de bulunmaktaydı.
Oradaki eğitim merkezlerinde eş zamanlı olarak düzenlenen seminerlere 30'ar öğrenci katıldı. Bilka köyündeki seminere sadece erkek çocuklar katılırken Delçevo'dakine 15 erkek ve 15 kız öğrenci katıldı.
Her zaman olduğu gibi bu seminerlerde siyer, fıkıh, akaid ve ahlâk gibi dinî bilgilerin yanısıra spor ve eğlence aktivitelerine yeterince zaman ayrıldı. Vaize Hülya Salieva kızlara, Osman Osman, Hüseyin Salim ve Sunay Ramadan da erkeklere yönelik programları büyük bir özveri ile gerçekleştirdiler.

Брой 5 (281)
Май 2018
Година XXVI

ISSN: 1312-9872

Издател
МЮСЮЛМАНСКО ИЗПОВЕДАНИЕ
Главно мюфтийство

Вид издание
Месечно, периодично

Редакционна колегия
Ведат С. Ахмед
Джемал Хатип
Доц. Ибрахим Ялъмов
Д-р Исмаил Джамбазов
Д-р Кадир Мухаммед
Мурад Бошнак
Мухаммед Камбер

Технически редактор
Салих М. ШАБАНОВ

Контакти
София 1000
ул. „Братя Миладинови" 27
Списание „Мюсюлмани"
Тел.: 02/ 981 60 01

Представителства
Мюсюлмански настоятелства
Районни мюфтийства

Online
www.grandmufti.bg
muslumani@grandmufti.bg

Печат:
Sky Print

Абонаментни цени
Годишен: 24,00 лв.
Шестмесечен: 12,00 лв.

ДАЛЕЧ ОТ ХАРАМА И ПО-БЛИЗО ДО ХЕЛЯЛА

Религиозното понятие „хелял" е антоним на „харам", т.е. по смисъл е противоположното на онова, чието извършване е грях. Извършването на хелял е позволено, не е грях, но за него няма и възнаграждение. Обаче ако хелялът се извършва в израз на отдаденост към Аллах, това деяние може и да бъде възнаградено.

Това понятие е една от религиозните категории, които обхващат всички деяния на човека и се наричат еф'ал-и мукеллефин (действията на вменяемите мюсюлмани). Кое е хелял научаваме от известията на Аллах Теаля и Неговия Пратеник (с.а.с.). Хелялът обхваща всички сфери на живота ни. Но заедно с хеляла винаги съществува и харамът. А целта на това е да бъде изпитан човекът.

За успешното издържане на този зрелостен изпит в Корана и хадисите е разяснено що е хелял и що е харам. Човек, който послуша тези източници, внимава по отношение на хеляла и харама в съответствие със зрелостта си, а според съобразяването му с това се повишава богобоязливостта му, усъвършенства се и скъсвайки оковите на своите страсти, става истински човек. Именно затова отношението към хеляла и харама е показател за качеството на човека.

„Хелялът е ясен и харамът е ясен", казва любимият ни Пейгамбер (с.а.с.) и иска от нас да ги съблюдаваме. Освен това ни съобщава, че между тях има „съмнителни" неща. Хелялът и харамът са очебийно ясни, но спрямо съмнителните неща трябва да подходим по-бдително. Те са като дините кори под краката на човека, неочаквано той може да се подхлъзне и да се повали на земята.

Съвременният мюсюлманин, вместо да е загрижен по отношение на съмнителните неща, чийто брой се увеличава от ден на ден, извършва явните харами, които като стрела се забождат в окото и сърцето му. Нима не му стигат хелялите?!

Несъмнено, не е малък броят на забранените неща като алкохол, хазарт, рушвет, опиати, свинско месо, мърша или животно, което не е заклано в името на Аллах, погазване на човешки права – всичко това руши основите на обществото, носи вреда и е от гнусните дела на сатаната. Но нека не забравяме, че броят на позволените неща е многократно по-голям...

Затова мюсюлманинът никога не би казал: „Това е добре, но това защо е забранено?", „Какво пък ще стане от толкова малко?".

Той се старае да изживее един живот, който е далеч от харама и е в рамките на хеляла. Подхожда много сериозно в това отношение. Отбягва харама и се задоволява с хеляла, без да мисли, че ще е малко или много, голямо или нищожно, веднъж или многократно. Така се старае да запази човешкото си достойнство, дарено му от Аллах. Умният човек осъзнава, че харамът предоставя моментни и краткотрайни удоволствия, докато хелялът украсява и превръща в удоволствие целия човешки живот. Защото хелялът доставя радост и щастие на човешкото сърце и светлина на човешката душа.

Ведат С. Ахмед

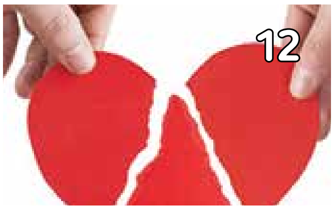

СЪДЪРЖАНИЕ

02 Държавата ни е длъжник...
05 Ислямската цивилизация се базира на хеляла
06 Какво ядем и пием? Хелял или харам...
08 Какви качества трябва да притежава един добър имам?
10 Младежка беседа за границите – хеляла и харама
11 Злато и коприна
12 Религията, обществото и човешкото достойнство
14 Пътуване из старите турски столици Едирне
16 Мюсюлмански забележителности в с. Розино
17 Саид Ибн Мусейййеб
18 Накратко

За съдържанието на публикациите отговорност носят авторите им, а за обявите и рекламите – рекламодателите. • Уважаеми читатели, поради наличието на цитати от Свещения Коран и хадиси на страниците на списанието Ви молим да не го хвърляте на земята.

ДЪРЖАВАТА НИ Е ДЛЪЖНИК ЗА АКРЕДИТАЦИЯТА НА ВИСШИЯ ИСЛЯМСКИ ИНСТИТУТ

Интервю с Хюсеин Карамолла – началник-отдел „Образование“ в Главно мюфтийство

Хюсеин Карамолла е роден в с. Бенковски през 1952, Кърджалийско, в семейство на земеделци – тютюнопроизводители. По професия е учител по биология, химия и география, но през месец март 1985 г. е освободен от работа, без право да упражнява професията си, заради участие в митинг против смяната на турските имена. Основател е на ДПС в с. Бенковски през 1990 г. От 1990 до 1995 г. е народен представител. През 1997–2000 г. е първият председател на Висшия мюсюлмански съвет, а от 2006 г. е началник-отдел „Образование“ в Главно мюфтийство.

► ***Уважаеми г-н Карамолла, ще поговорим с Вас за религиозното образование на мюсюлманите в България, но тъй като Вие сте били народен представител и председател на Висшия мюсюлмански съвет, бихме желали да Ви зададем въпроса за идването на 10 ноември 1989 г. Доколко мюсюлманите в България и изобщо българското общество бяха готови да посрещнат демокрацията?***

Преди началото на демократичните промени в нашата родина, ако е необходимо да опишем картината на турците, на мюсюлманите с едно изречение, ще кажа, че „бяхме докарани до състояние на послушни, дистанционно управляеми човешки същества“. Въпреки противопоставянията в отделни региони в Благоевградско и Смолянско през 70-те години на миналия век, в Кърджали, Делиормана и други райони на страната през 80-те години бяхме унижени и мачкани, и докарани до горепоменатото състояние. Дадохме жертви и в същото време доста лица бяха задържани и затворени заради протестите. Що се отнася до „идването на 10 ноември“, той не дойде от само себе си. Протестите в страната и реакцията на прогресивната световна общественост, най-вече на Република Турция и на мюсюлманите от другите страни, повлияха за настъпването на промените. Трябва да посочим и перестройката на Горбачов в СССР. Още повече, икономиката на държавата ни започна да изостава. Това бяха първите лъчи за турците, за мюсюлманите в нашата родина. Така се случиха и т.нар. майски събития през 1989 г. Стигна се дотам, че заради натиска и за излизане от ситуацията тогавашните управници решиха да осъществят т.нар. голяма екскурзия за турците в България. Всичко това показва, че трябва да бъдем горди заради факта, че идването на 10 ноември се осъществи с активните протести на мюсюлманите в България срещу режима.

Обаче трябва да посочим, че обществото имаше готовност да извърши демократични промени, но нямаше готовност да ги приложи и развие в живота. Днешното състояние е показател за това. Смятам, че корените на бившата система са били много здрави, все още

има какво да се прави, за да се осъществи реална демокрация.

Погледнато от днешна гледна точка, какви са плюсовете и минусите на демократичните промени в страната ни? Особено ако имаме предвид, че Вие бяхте от първите народни представители, които говореха за права и свободи, получихме ли ги?

Днес можем да сме удовлетворени, че притежаваме много по-голяма личностна свобода, като можем да изразяваме своите идеи и мисли, но има още много какво да се желае, най-вече с изучаването на майчин турски език и обучението по „Религия–ислям“ в държавните училища.

Висшият мюсюлмански съвет под различни наименования съществува от 1975 г. и той е бил оглавяван от главния мюфтия, обаче Вие сте първият председател на Висшия мюсюлмански съвет, отделен от главния мюфтия, ако не броим напастта за мюсюлманите в България – Н. Генджев. Как се стигна до Висш мюсюлмански съвет с отделен председател?

Мисля, че проблемите с Н. Генджев и все още младите и неопитни в административната и управленската сфера кадри на Главно мюфтийство бяха причината да се избира за председател на Висшия мюсюлмански съвет друг вместо главния мюфтия. Смятам, че за тогавашния период, имайки предвид и политическите обстоятелства, беше правилно решение.

Базирайки се на опита, който имате, как си представяте един добър Висш мюсюлмански съвет, да не кажем идеален?

С всяка изминала година, на базата на придобития опит, смятам, че имаме напредък в усъвършенстване работата на ръководните органи и структури на Мюсюлманско изповедание. По отношение на по-рационалното функциониране на Висшия мюсюлмански съвет мисля, че сме на правилен път, като в състава на съвета са включени освен мюфтиите и ислямските теолози и членове с друга специализация. Това подпомага по-прогресивната и професионална ангажираност, както и дава възможност да сме по-адекватни по отношение на съвременните потребности. При наличие на юристи, икономисти, политолози и други специалисти ще повишим ефекта от дейността на Висшия мюсюлмански съвет.

През последните над 10 години Вие пряко се занимавате с религиозното образование на мюсюлманите в България. През това време по-религиозно образовани ли станаха мюсюлманите?

Религиозното образование е един от основните приоритети на ръководството на изповеданието ни. В това направление се работи многостранно, а не само чрез средните духовни училища в Момчилград, Русе, Шумен и Висшия ислямски институт в София. Организирането на летните и целогодишните Коран-курсове с подходящи програми, семинари за служители, имами, честванията на свещените дни и празници, издаването на литература, списания и интернет услугите, които се предлагат, допринасят за запознаване на мюсюлманите със своята религия. Смятам, че с всеки изминал ден броят на предлаганите религиозни услуги и възползвалите се от тях се увеличава. Може би трябва да се работи повече в направление за изпълнение на религиозните изисквания в ежедневието.

След толкова години демокрация в страната ни Висшият ислямски институт все още не е акредитиран. Нима в една демократична европейска държава няма място за висше мюсюлманско училище? Май някои хора се плашат от образовани религиозни водачи...

За акредитацията на Висшия ислямски институт в София смятам, че държавата ни е длъжник. От 2002 г. водим битка да изградим сграда за Института на закупен вакъфски имот в кв. „Малинова долина“, където освен учебна и административна сграда са предвидени конферентни зали, общежитие и джамия за практика на студентите. Но, уви, въпреки обещанията от различни властимащи, до момента няма разрешение за строеж. Все още изглеждаме съмнителни за получаване на доверието на някои институции. Докога?!

Но заедно с това има и светлина в тунела... Законът за образованието, приет през 2016 г., раздвижи и религиозното образование. Какви са плюсовете и минусите на този закон?

Новоприетият Закон за предучилищното и училищното образование е нова надежда за нас, най-вече за изучаване на предмета „Религия“. Средните духовни училища си запазват своя статут, а увеличението с една година на средното образование от 8. до 12. клас ни даде възможност учебните програми да се реализират по традиционния начин. Специална комисия с участието на преподаватели от духовните училища и специалисти преподаватели от Висшия ислямски институт разработиха нова учебна програма. От началото на учебната 2017/2018 г. се преподава по тази програма, която е одобрена от министъра на образованието. В момента се работи за издаването на учебници, изготвени от наши специалисти.

Обнадеждени сме от предприетите начинания на Министерството на образованието и науката по изучаване на предмета „Религия“. По изискванията на новия закон е създадена експертна комисия със заповед на министъра, която работи за реализацията и осъществяването на изучаването на религия с участието на представители от различни изповедания. Реализацията ще бъде в три насоки: православие, ислям и алтернативен предмет в културно-историческо направление. За целта са изработени концепции и на тяхна основа са създадени учебни програми от 1. до 12. клас. Специална комисия разработи и представи нашата програма, която е изложена в сайта на Министерството на образованието за обществено обсъждане. Предстои да издадем учебници на мястото на учебните помагала, които използвахме досега. Тук трябва да посочим, че новият закон има стандартно изискване спрямо преподавателите. Те трябва да са с висше педагогическо образование, което още повече ни принуждава да разрешим проблема с акредитацията на Висшия ислямски институт, тъй като само завършилите там имат право да преподават „Религия–ислям“.

► Това са нещата по закон, а как върви реално обучението по „Религия-ислям“ в българското училище? Като че ли някои мюсюлмани все още не знаят, че има такъв предмет.

Моят апел към мюсюлманската общност е: нека да се възползваме от предоставената законова възможност децата ни да изучават своята религия в училище, като родителите изпълнят изискванията за избор на предмет чрез подаване на заявление до училищните ръководства.

► От доста български институции се чуват позитивни отзиви за възпитаниците на духовните училища, което е радващо. Какъв е приносът им за българското общество изобщо?

Нашето съвремие не е в състояние да се пребори с негативизма и агресията сред подрастващите и учениците. Смятам, че в нашите духовни училища и още повече там, където се изучава предметът „Религия“, се наблюдава, че поведението на учениците показва много положителни черти. Многократно сме получавали позитивни отзиви за училищата ни. Нека се възползваме от тази наша придобивка. Основната цел на нашите училища не е само да подготвяме специалисти за духовната сфера, а да можем да запознаем колкото се може повече подрастващи с ценностите на нашата религия и като бъдещи специалисти в различните сфери на живота в тяхното съзнание да присъства и моралът на мюсюлманина. Това е задължение не само на ръководния орган, а на цялата мюсюлманска общност.

► Отношението на мюсюлманската общност към религиозното образование може да се следи и по материалната подкрепа за него. Какъв анализ бихте направили относно Кампанията за подпомагане на ислямското образование, която се провежда традиционно вече повече от 10 години?

В качеството си на началник-отдел „Образование“ съм обнадежден в това направление, като имам предвид материалната подкрепа, която получаваме по време на Кампанията за подпомагане на ислямското образование. Вече 12 години поред я организираме и с всяка измината година има увеличение в направените дарения от мюсюлманите в България, за което изразявам благодарност от името на ръководството на изповеданието и от името на всички, които са имали възможност да се възползват от религиозно-образователните услуги, извършени с помощта на тези дарения. Смятам, че нашите възможности са по-големи, нека вземем пример от нашите предци, които при по-голяма немотия са издържали стотици медресета и училища, за да съхранят и развият религията ни. Убеден съм, че с общи усилия ще увеличим нашите успехи и ще бъдем полезни на цялата мюсюлманска общност.

ИНТЕРВЮТО ВЗЕ: АЛИОСМАН МЕХМЕД

ИСЛЯМСКАТА ЦИВИЛИЗАЦИЯ СЕ БАЗИРА НА ХЕЛЯЛА

Д-Р АХМЕД ЛЮТОВ
ЕКСПЕРТ ОТДЕЛ „ВЪТРЕШЕН ОДИТ"

Ислямът е религия, която не е само съвкупност от определени ибадети. Ислямът представлява определен начин на живот. С вярата, ибадетите и нравите, които предвижда ислямът, се определя нашият начин на живот като мюсюлмани и това определя мястото ни в обществото, в което живеем. Заедно с това начинът ни на живот обхваща не само земния, но е подготовка и за отвъдния живот. Защото човек каквото посее на този свят – това ще жъне на ахирета.

Основно всяка постъпка на мюсюлманина може да се определи като хелял или харам от гледна точка на исляма. На тази база е изградена и усъвършенствана през вековете ислямската цивилизация, която ще съществува до съдния ден. Днес, в XXI век, сме свидетели на утвърдената в световен мащаб ислямска цивилизация, която се базира на Свещения Коран и сюннета на Пратеника Мухаммед (с.а.с.).

Въз основа на Корана Мухаммед (с.а.с.) е изградил един начин на живот, който обхваща всички сфери на човешкото битие. Той е приложил Корана и затова, когато съпругата му Айше (р.анха) била запитана за ахляка (нравствеността) му, отговорът ѝ бил, че Коранът е неговият ахляк. Т.е. всичко, което е правил, е позволено, или хелял, и всичко, което е отбягвал, е харам, забранено. За да постигне пълно щастие както в земния, така и в отвъдния живот, всеки мюсюлманин трябва да се придържа към начина на живот, посочен в Корана и сюннета на Мухаммед (с.а.с.).

Хелял означава позволено, разрешено и важи за всички сфери на живота на мюсюлманина. Както социалният, така и личният живот трябва да се основават на хеляла, за да има физическо и духовно спокойствие и щастие в живота на мюсюлманина. От понятието хелял зависи целият ни живот – земен и отвъден. Защото ползата от спазването на хелял в земния живот ще ни достави спокойствие и щастие, за което ще бъдем наградени с влизане в рая в отвъдния свят.

Всеки мюсюлманин носи определена отговорност за начина на живот на семейството и близките си и трябва да напътства хората с личен пример. Т.е. да живее в рамките на хеляла, да усъвършенства своя нрав чрез вяра и ибадет, да бъде пример в обноските си. Защото обноските са с по-голямо влияние в обществото от думите. Факт е, че децата гледат какво правят родителите и близките им и не слушат толкова какво им говорят. Затова мюсюлманинът трябва да живее в границите на хеляла от всяка гледна точка, а не само по отношение отбягването на свинско или алкохол. Препитанието трябва да бъде спечелено с хелял средства. Всяка постъпка трябва да бъде в синхрон с ислямската религия, което ще я направи хелял. Думите и делата не бива да се разминават.

Отглеждането на децата с хелял има принос към родителите не само в земния живот, но и след тяхната смърт, защото те ще се молят за тях. Както е известно, със смъртта се затваря амел дефтерът, приключва всичко с изключение на три неща, като едно от тези три неща са именно добрите деца (салих евляд). Ако те правят добрини, тези добрини ще се приписват и на родителите, които са ги възпитали. Защото те също имат принос за постъпките на децата си. Затова целта на родителите не трябва да бъде само да отгледат деца, които да придобият добра професия за реализирането си в земния живот, но и да ги възпитат като добри мюсюлмани, които да са пример в обществото.

В нашето съвремие сме под огромно влияние на модерния начин на живот, който се отразява негативно на отношението ни към родителите и роднините ни. Аз-ът или личният интерес са над всичко. Това ни отчуждава от околните. А отчуждаването не е присъщо на нашата цивилизация. В ислямската цивилизация важи принципът „Не е от нас този, който си ляга сит, когато съседът му е гладен". Или „Не е истински вярващ този, който не желае за ближния си това, което желае за себе си". Нека тогава се запитаме: Доколко ислямските норми присъстват в семейния ни живот? Доколко се придържаме и практикуваме ислямските традиции и начин на живот? Доколко живеем в границите на хеляла?

КАКВО ЯДЕМ И ПИЕМ? ХЕЛЯЛ ИЛИ ХАРАМ...

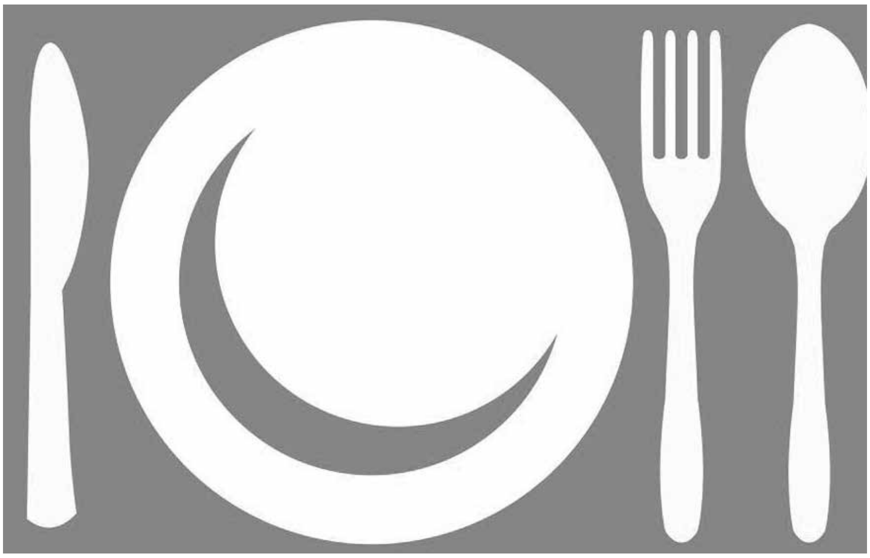

БЕЙХАН МЕХМЕД
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ЗА ИЗДАВАНЕ НА СЕРТИФИКАТ „ХЕЛЯЛ"

След 1950 г. активното влияние на западния манталитет и модерния начин на живот върху производството и потреблението накара различните религии да се замислят и да потърсят решения за предпазване на вярващите от вредите, които съпътстват развитието в тези сфери. Под влияние на властващото разбиране за начина на живот хората в ежедневието се превръщат в жертва на амбициите за печелене на повече пари с по-ниски разходи. Храната е важен момент в живота на човека. Затова споменатите амбиции водят до широкото използване на свински продукти в производството на хранителната индустрия, оползотворяването в нейната продукция на всички части от мъртвите животни, разширяването на достъпа до хранителните добавки, хормоните и генетичното модифициране на организми (ГМО).

В този процес се промениха и хранителните навици на хората, традициите се измениха, разпространи се „културата" на бързото хранене (фаст фууд). А в резултат на отклонението от естествения начин на живот се разпространиха нови болести, които сериозно вредят на човечеството. В тази ситуация съвестни мюсюлмани, както и последователи на другите религии, усилиха търсенето на решения за противопоставяне на тази порочна тенденция при храните и лекарствата.

Трябва да отбележим, че през XX век търсенето на хелял и чисти продукти започна не толкова в страни, където мюсюлманите са мнозинство, а предимно в държави, в които мюсюлманите са малцинства. Защото там изпитанията, опасенията и рисковете са по-големи. Независимо къде се намира, мюсюлманинът е длъжен да следва повелите на Свещения Коран. Той повелява: ***„И яжте от онова, което Аллах ви е дал за препитание – разрешено, приятно! И бойте се от Аллах, в Когото вярвате!"*** (ел-Маиде, 5: 88). А това показва, че има определени условия, с които мюсюлманите трябва да се съобразяват при консумирането на храна и напитки.

Погледнато през призмата на този айет, си задавам въпроса: „Хелял или харам е това, което ядем и пием?". А и доколко осъзнаваме нуждата от подобен въпрос? Факт е, че в миналото хората изготвяха повечето храни по естествен начин. Днес обаче, с глобализацията и миграцията към градовете, голяма част от необходимите продукти се осигуряват с пазаруване от различни магазини. Това ни озадачава още повече и поставяме на дневен ред въпроса: „Хелял ли са продуктите, които купуваме от магазина?".

Днес на пазара има добре опаковани, евтини и дълготрайни храни. Но за съжаление, при производството на тези храни често се използват вредни или дори канцерогенни подсладители, консерванти и оцветители.

Тогава нека всеки си зададе въпроса: какво ядем и с какво храним нашите деца? Какви вещества се използват за производството на лекарствата, които ни служат за лек? Какво съдържат сирената, месните продукти и др., които нерядко присъстват на нашите трапези? Много са въпросите от този тип, като отговорите са трудни, но те засягат всички нас, особено мюсюлманските потребители, които освен здравословните са длъжни да търсят и позволените храни от гледна точка на религиозните норми, което се определя като хелял.

Допреди няколко години този въпрос не беше на дневен ред поради редица фактори, затова липсваше интерес към него в България. Основната причина за това беше, че всеки сам си подсигуряваше своята храна. Но заедно с това имаше влияние на откъсването от религиозните ценности. Но днес, с връщането към своите корени, мюсюлманите започнаха да задават някои въпроси, които на практика имат трудни отговори. Особено с процеса на откъсване от селото започна проблемът с консумирането на готови месни продукти. Породи се чувствителност за закупуване на месо от месари, които се съобразяват с ислямските норми. Ставайки свидетели на произ-

водството и обслужването в сферата на храненето, опасенията на мюсюлманите, спазващи религиозните принципи, се увеличиха. Вече е трудно чувствителният по темата мюсюлманин да консумира месни продукти в ресторанти, но и не само месни, защото е възможно при приготвянето на ястията да се използват свински продукти – месо, мас, косми, кръв; алкохол и др.

Осъзнавайки отговорността си, при разговорите ни с мюсюлманите говорим за важността на хелял храните от религиозна и здравословна гледна точка. Вярваме, че търсенето и предлагането на хелял продукти ще се увеличи единствено когато ние, мюсюлманите, осъзнаем значението и важността на хелял храната. Заедно с това виждаме, че в страната ни има негативни кампании, с които се прави опит за игнориране на храните с хелял сертификати. Още повече, свидетели сме на опити за отбягване на хелял сертифицирани храни поради реакцията на антирелигиозно настроените хора. Това е една от причините продукти със сертификат „Хелял" да са все още слабо рекламирани. Ако на търговския пазар търсенето на продуктите с „Хелял" сертификат се увеличи, броят на фирмите, които предлагат хелял продукти, също ще се увеличи и те ще се съобразят с търсенето и изискванията на мюсюлманите, към което се стреми Главно мюфтийство и Комисията за хелял сертифициране, която оглавявам.

Нека не забравяме, че благата, с които нашият Създател ни е дарил, са толкова много, че са достатъчни да не изпадаме в крайности, които не са позволени. И нека думите на великия мислител Мевляна Джеляледдин Руми да отекват в ушите ни: „И науката, и мъдростта се раждат от хелял препитанието; любовта и милостта също се появяват от хелял препитанието. Ако една хапка породи завист и измама, стане причина за невежество и нещастие, тогава знай, че тази хапка е харам. Виждал ли си някога да е била засята пшеница, а да е пожънат ечемик?".

КАКВО СЕ СЛУЧВА?

...С ДЖАМИЯТА В БУРГАС

Отговаря Селятин Мухаррем – районен мюфтия на Айтос

▶ *Уважаеми мюфтю ефенди, от години в Бургас мюсюлманите използват за джамия една двуетажна сграда, която не е чак толкова подходяща, докато почти завършената джамия в кв. „Победа" не функционира. Какво се случва там?*

Проектът на джамията в бургаския кв. „Победа" е одобрен заедно с минаре. Разрешението за строеж е издадено от община Бургас на 04.10.2007 г. Строителните работи започнаха през януари 2009 г. и продължиха до получаването на първия констативен акт от общината на 23.03.2009 г. Въпреки възраженията ни, със заповед от 01.04.2009 г. общината разпореди спирането на строежа. Ние обжалвахме заповедта, но Бургаският административен съд отхвърли жалбата ни, а през 2010 г. Върховният административен съд потвърди решението на съда.

▶ *Този казус само от юридическо естество ли е?*

Поначало имаше безпокойство за минарето. От друга страна, общинската администрация беше подложена на натиск от страна на т.нар. националисти. Така през август 2010 г. получихме предписание за доброволно премахване на минарето, което беше изградено до височина 7 м. Тъй като не изпълнихме доброволно заповедта, се проведе търг за принудително премахване, който беше спечелен от фирма на „патриота" Валери Симеонов. Но незнайно защо, след една година фирмата изпратила писмо до Регионалната дирекция за национален строителен контрол (РДНСК), с което се отказва от изпълнението на възложената поръчка. И така до 2016 г. се обявиха още няколко процедури, но не се явиха кандидати за събарянето му.

▶ *Това е добре, а и доста интересно, но... все още няма джамия за мюсюлманите.*

През това време получихме уверения за разрешаване на строежа на джамията, но с условието да се изпълни заповедта на РДНСК за премахване на „минарето", тъй като законът не позволявал издаване на разрешение при констатиран незаконен строеж. В края на септември 2016 г. минарето беше премахнато.

▶ *Тогава каква е пречката пред довършването на строежа?*

Тъй като след дългите протакания е изтекъл срокът на разрешението за строежа, проведохме разговори с главния архитект на общината и започнахме процедурата отначало с молба за издаване на виза за проектиране и изготвяне на нов проект за доизграждането на джамията. Проектът е почти готов и ако не се създадат изкуствени пречки, в най-скоро време можем да го внесем в общината за одобрение.

▶ *Тогава да се надяваме на успешен край...*

Въпреки всички споменати и неспоменати премеждия ние се надяваме, че въпросната джамия ще се изгради и ще започне да функционира. Ако не се изгради, ние не можем да предоставим необходимите религиозни услуги на около 3000 мюсюлмани в квартала, както и не можем да контролираме религиозния им живот.

КАКВИ КАЧЕСТВА ТРЯБВА ДА ПРИТЕЖАВА ЕДИН ДОБЪР ИМАМ?

ПРОФ. ФАРУК БЕШЕР

Можете да задавате този въпрос за всеки практикуващ някаква професия, но за имамите е по-важен. Защото качествата на имамите засягат цялото общество.

Като човек, започнал живота си като имам, ще споделя с вас мислите си за тази професия. Това, разбира се, са моите наблюдения и впечатления. Възможно е други хора да споделят различно мнение.

Да започнем така. Работата на имама не е толкова лесна, както изглежда от разстояние. Това е отговор за тези, които питат: „Какво пък толкова вършат имамите?". Питат, защото са некомпетентни по темата. И второ, целият джемаат е началник на имама. Всеки си мисли, че има право да „наставлява" имама. Затова, ако имамът не прояви търпение, е невъзможно да не се появят неприятности. И трето, имамите са тези, които най-много биват следени и подлагани на натиск от страна на държавата. Всички имами са изпитали този натиск. Затова тези, които критикуват, трябва да го правят справедливо.

Сега да дойдем на това какви качества трябва да притежава един добър имам:

НАМЕРЕНИЯ И ЦЕЛИ

Това се отнася за всяка професия, но за имама това е по-важно. Един имам, след като си зададе въпроса: „Аз защо практикувам тази професия?", ако на първо място за него са: да бъда водач на хората в името на Аллах, да ги науча да кланят правилно намаза, да им давам знания за религията, да им покажа как да бъдат добри мюсюлмани – значи намеренията му са сериозни. Обаче, ако има намерения да печели добре, да води добър живот, според мен трябва да се ориентира към някоя друга професия.

ОБИЧ И ВСЕОТДАЙНОСТ

Ако един имам върши работата си с такова желание, достигащо до любов към професията и джамията, това е доказателство, че този имам е жив. Докато продължава така, той ще получи „повишение" и в служенето. Същевременно това състояние е и състояние на джихад. Или казано по друг начин, този, който изживява това, значи той прави джихад. Точно това ще повиши и съживи духа на мюсюлманите. Ако го няма това, другите качества не ще помогнат много.

ЗНАЕ, ЧЕ СЕДИ НА ПОСТА НА ПРАТЕНИКА МУХАММЕД (С.А.С.)

Както се знае, Пратеника е имам (водач) на всички мюсюлмани. Сега имамите изпълняват

отчасти неговата функция, представляват го на ниво „имамет-и сугра“, т.е. „малко водачество“. Ако, когато върви към михраба, пристъпва с мисълта: „Сега тук не присъства Пратеника, затова на негово място заставам аз“, това значи, че той се опитва да бъде достоен за позицията си.

ЛЮБОЗНАТЕЛНОСТ И СЪЗЕРЦАТЕЛНОСТ

По-голямо богатство от знанието няма нито при Аллах, нито пък при хората. Затова, както казват, „най-високият от всички рангове е знанието“, „който знае, е силен“. Знамението, което знаем всички, може да бъде разбрано и по този начин: „Върховен от един учен е само по-ученият от него“. Ще видите, че имамът, който се е изучил в името на Аллах и разпространява знанието си, воден пак от това чувство, ще бъде светлина не само за своя джемаат, но и за други хора около себе си, като извиращ малък извор, който озеленява голяма ливада. Разбира се, за имама с първостепенно значение е знанието, свързано с неговата професия, неговия джемаат, неговата религия. И накрая трябва да премине към съзерцаване и размисъл. Това означава размисъл за нещата, които някои наричат философия, някои – търсене на отговори.

ИЗПЪЛНЯВАНЕТО НА НАМАЗА

Всъщност това е главната задача на един имам. Съзнанието, че е застанал пред Аллах телом и духом, със страхопочитание; изпълняването на молитвата, размишлявайки над прочетеното; кланяне на намаза така, сякаш е застанал на живо пред Аллах. Това са условията на тадил-и еркян или това, което е нужно за един „правилно изпълнен намаз“.

ВЪЗВИШЕН МОРАЛ

Разбира се, и това не се отнася само за имама, обаче имамът трябва да бъде напред и в това отношение. Няма някой, който да не харесва морала и да не го възхвалява. Обаче не толкова лесно се достига до него. Покойният Али Фуат Башгил казва, че „моралът се дели на два вида: вроден и придобит. Вродените не могат да се променят, обаче могат да бъдат превъзпитани. А придобитите могат да се променят“. Същевременно това може да се нарече и възпитаване на чувствата. Както се казва в Корана, това е тезкийет-ун-нефс. За това, разбира се, е нужно четене, обаче прекарването на време с тези, които имат такъв морал, е по-лесният и по-бързият начин. „Ихя“ на Газали е препоръчително четиво по тази тема...

ДЖЕЛЛЯЛЕ

ХАЛИЛ ХОДЖОВ НАЧАЛНИК ОТДЕЛ „ИРШАД“

В хадис, предаден от Ибн Омер (р.анхума), се казва: *„Пратеника (саллаллаху алейхи ве селлем) забрани консумацията на месо и мляко от джелляле“*. (Ебу Давуд, Тирмизи)

С понятието „джелляле“ се обозначават домашните животни, които се хранят с нечистотии (неджасет). Свързано с това до нас са достигнали хадиси, от които е видно, че месото, млякото и яйцата на тези животни са забранени. Поради това учените са посочили препоръчителен карантинен срок, в който животните да бъдат хранени само с чиста храна, след което се премахва миризмата на нечистотия от месото, млякото и яйцата. Тогава вече може да се консумират.

За да се пречистят пернатите животни като кокошка, гъска и патица и за да станат годни за употреба месото и яйцата им, трябва поне три дни да се предпазят от хранене с неджасет (мръсни неща) и да се хранят и поят само с чиста храна.

За изчистване на едрия добитък – крава или камила, трябва да минат около четиридесет дни, а за дребния добитък – овца и коза, е необходимо да минат около седем дни.

Трябва да се отбележи и фактът, че при днешните условия на хранене е възможно замърсяването на храната на животните с неджасет да стане чрез фураж или други специализирани храни, предназначени за бройлери и други животни, които, за да стимулират растежа им, са обогатени с протеини и минерали, придобити от неща, които се считат за неджасет.

Аллах Теаля е препоръчал да се яде чистото и полезното и е забранил вредните неща. ***„Той им повелява одобряваното и ги въздържа от порицаваното, и им разрешава благините (доброто и чистото), и им възбранява скверностите (мръсното и вредното).“*** (ел-Араф, 7: 157)

МЛАДЕЖКА БЕСЕДА ЗА ГРАНИЦИТЕ – ХЕЛЯЛА И ХАРАМА

ЙОНУЗ Е. ЙОНУЗ УЧЕНИК В ДУ„НЮВВАБ" – ШУМЕН

Наближава месец рамазан… На дневен ред е въпросът за хелял и харам… В тази връзка ще се опитам да ви запозная с двама мотивирани младежи, които искат да преуспеят в живота. Пожелавам им да са все така вдъхновени, търпеливи и упорити. Но също така да бъдат внимателни и предпазливи по отношение на много неща в живота.

Халид Бошнак е ученик в осми клас в Духовно училище „Нюввабʺ в гр. Шумен, а другият е Мусаб Сабри, който е десети клас. И тъй като приятелят ми Мусаб е втора година в училището ни, питаме първо него, за да разберем какво чувства в очакване на месец рамазан.

„За мюсюлманина месеците реджеб, шабан и рамазан са три важни месеца. Месец реджеб е месецът на Аллах (Аззе ве Джелле). Месец шабан е месецът на Пейгамбера ни Мухаммед (с.а.с.). А последният свещен месец е рамазан, който е месецът на вярващите хора. Очакването на свещения месец рамазан е изпълнено с нетърпение. Защото в този месец атмосферата е много различна, чувството е друго, мохабетите са съвсем различни. Като говеем през него, изпитваме други чувства. Както е казал Пейгамбера ни в един от своите хадиси: „Този, който говее през месец рамазан, и ако прибави още шест дни през месец шеввал, това се счита, че все едно е говял цяла година". Затова в този месец нека се държим братски и да правим повече ибадет."

Хайде сега да се вслушаме и в гласа на Халид Бошнак. Тъй като посрещаме месец рамазан, в който религиозната ни чувствителност е по-висока, ще го питаме за хелял и харам. Знаем, че Всевишния Аллах ни е забранил вредните неща и ни е позволил да ядем хеляла. Но как да го възприемем това? По какъв начин един млад човек в съвременното общество да успее да се предпази от харама на 100%? И как да живее в границите на хеляла?

Приятелят ми Халид споделя, че се предпазва доколкото му стигат силите. И продължава: „Ние трябва да приемем, че щом определен вид храна е забранена от Аллах Теаля, то е, защото тази храна няма да се отрази добре на нашите тела. В това отношение родителите ми винаги са ме подкрепяли и сега са доволни, че вече сам мога да правя разлика кое е добро и кое не е и още повече – да различавам хеляла от харама".

Така казва Халид, обаче как ни възприемат останалите познати, когато ни видят, че се ограничаваме по отношение на някои храни? За това се включва Мусаб: „Да, наистина, приятелите ми възприемат това различно. Някои ми задават въпроси от рода на „Ти вегетарианец ли си?". Аз приемам това за нормално, защото тези въпроси произлизат от непознаването на ислямската религия".

Докато си говорим, в главата ми се върти въпросът: а защо днешните мюсюлмани се затрудняват в избирането между хелял и харам? Споделям го с тях и те ми казват: „Днешните хора винаги се влияят от чуждите мнения. С усилията да са в крак с модата те се приближават все повече до харама и се отдалечават от хеляла".

Трудно е да си мюсюлманин в днешно време и особено ако си младеж… Но възнаграждението е според трудността. Понякога сме свидетели на дискриминиране от приятели за това, че правим разлика между харам и хелял, дори и за това, че учим в Духовно училище. Какво мислите по тази тема?

„Разбира се, че всяко положително нещо си има и своето малко негативно. Някои извършват харам и го определят за хелял, като ти се изсмиват в лицето, но пък други се стремят да не те тласкат към харам и така опазват теб и самите себе си", казва Мусаб, без да се задълбочава много-много.

Халид е потънал в мислите си, но аз го „събуждам" с въпроса дали се е замислял за обичта на Аллах към нас. И как ни обича Той?

Според него обичта на Аллах към рабите Му е наистина голяма. „Със земните красоти, които Аллах ни е дарил, Той доказва колко ни обича. В днешно време хората не могат да си простят едни на други малки грешки, а Аллах опрощава всички, които искат прошка. Аллах ни дарява със знания, иман и с какво ли не… Така Създателя ни показва колко ни обича и Аллах не забравя за нас, дори за секунда, щом дишаме.

Понеже Аллах ни обича и се грижи за нас, Той ни е изпратил пътеводители – религията, Свещената книга, Пейгамбера (с.а.с.). В тях се говори за полезните и вредните неща… Полезните са хелял, а вредните – харам. Не е ли много приятно усещането да знаеш, че Създателя на световете те предпазва и когато забранява, и когато позволява…".

Аллаху екбер!

ЗЛАТО И КОПРИНА

МУХАММЕД РАМАДАН ИМАМ

Златото и коприната са забранени (харам) за мъжете и позволени (хелял) за жените. Това го научаваме от повелите на Аллах (дж.дж.), предадени в сюнета на Мухаммед (с.а.с.).

Сведенията, че сахабите са носили златни пръстени и са обличали коприна, са отпреди поставянето на забраната от Аллах чрез думите на Пратеника (с.а.с.).

Също така трябва да отбележим, че е имало няколко изключителни случая, в които Пратеника (с.а.с.) е позволил обличането на коприна от някои сахаби, тъй като страдали от специфична кожна болест и това налагало да обличат коприна.

От мъдростите на тази забрана е мъжете да не се оприличават с жените, защото тези две неща са специфични женски украси.

Доказателствата за тази забрана са:

1. Абдуллах ибн Амр (р.а.) предава, че Пратеника (с.а.с.) е носел златен пръстен и го свалил, казвайки: *„Никога повече няма да го сложа“. След което всички хора свалили златните си пръстени.* (Бухари)

2. Али (р.а.) предава, че Пратеника (с.а.с.) взел в едната си ръка злато, а в другата – коприна, и казал: *„Тези двете са харам за мъжете от моята общност, хелял са за жените им“.* (Ахмед, Ебу Давуд, Тирмизи, Несаи, Ибн Мадже)

3. Предава се от Ибн Аббас (р.анхума), че Пратеника (с.а.с.) видял златен пръстен на ръката на един мъж, свалил го и го хвърлил, след което казал: *„Нима някой от вас нарочно би взел въглен от огъня и би си го сложил на ръката!?“* След като Пейгамбера (с.а.с.) си тръгнал, присъстващите рекли на този човек: „Вземи този пръстен и се възползвай от него“. А той отговорил: „Не, кълна се в Аллах! Няма да го взема, след като Пратеника (с.а.с.) го захвърли“. (Муслим)

4. От Ебу Умаме ел-Бахили (р.а.) се предава, че Расулюллах (с.а.с.) е казал: *„Който вярва в Аллах и в съдния ден, да не облича коприна и да не носи злато!“.* (Ахмед)

5. Предава се от Абдуллах ибн Амр (р.а.), че Пратеника (с.а.с.) е казал: *„Който умре от моята общност и по него има злато, Аллах ще му забрани да се украсява с него в дженнета“.* (Ахмед, Таберани)

6. Ебу Саид (р.а.) разказва, че един мъж от Неджран, който носел на ръката си златен пръстен, дошъл при Пратеника (с.а.с.). Тогава Мухаммед (с.а.с.) му обърнал гръб и му рекъл: *„Наистина дойде при мен, носейки въглен от огъня“.* (Несаи)

7. Бера ибн Азиб ни съобщава, че Пратеника (с.а.с.) ни е забранил седем неща: *„...забрани ни златните пръстени“.* (Бухари)

РЕЛИГИЯТА, ОБЩЕСТВОТО И ЧОВЕШКОТО ДОСТОЙНСТВО

Д-Р МУСТАФА ХАДЖИ ГЛАВЕН МЮФТИЯ

Човекът е превъзходното творение на Аллах. Заедно с достойнството и превъзходството, които са им дадени от Аллах, хората са задължени да се подчиняват на заповедите Му, защото това е пътят на тяхното щастие и това е начинът да изпълнят своята мисия на този свят. Едно от задълженията на хората е да запазят и да продължат съществуването си, а това е възможно само и единствено чрез поколенията, които наследяват родителите си и продължават човешкия род. Всъщност това е инстинкт, който е заложен във всеки жив организъм, и ако погледнем към заобикалящата ни среда, ще видим, че всяко същество се стреми да се самосъхрани.

В последно време обаче ние сме свидетели на пренебрегването на този инстинкт у хората и занемаряването на някои ценности, които се градят върху него. В нашето съвремие се говори за демографски срив, търсят се начини за насърчаване на раждаемостта, полагат се грижи за отглеждането на децата и пр. В настоящия, прекалено материализиран свят обаче се пренебрегват много важни фактори като морал, чест, достойнство, отговорност. Даже когато се разглеждат тези фактори – тъй като имат голямо влияние върху обществото, в което всеки от нас живее – те биват интерпретирани през призмата на материализма. Това води до търсене на субект, върху когото да се прехвърли вината за сполетялата ни беда, и се отбягва истината, че всеки човек трябва да осъзнае своята мисия като човек и да поеме отговорността си пред Аллах. Необходимо е да се разбере, че всеки индивид е длъжен да се вземе в ръце и да направи всичко възможно за подобряване на живота си – в материален и морален аспект, и да не се превръща в постоянен обвинител на другиго.

В тази насока не можем да не споменем и още една реалност, а именно пренебрежението към ролята на религията в обществото. В повечето случаи човешкият морал се разглежда отделно от религията, като тя се приема за нещо абстрактно, нереалистично и маргинално. Това е основната причина моралът на хората да изпадне в положението, в което се намира в

момента. Религията определя кое е правилно и кое е неправилно, кое е лошо и кое е добро и когато се пренебрегне този факт, моралът на обществото се формира от атеистичните разбирания на една малка част от хора, които се ръководят само и единствено от материалистичните си възгледи, които възгледи са нереалистични както в исторически план, така и в нашето съвремие.

В този ред на мисли, безспорно е, че религията поставя критерий за отношенията между мъжете и жените. Когато се спазват тези принципи, потребността от полово задоволяване на хората бива осигурена по нормален и приемлив за човешкото естество начин. Когато обаче отношенията между двата пола не се реализират по приемлив и позволен от религията начин, то те се осъществяват без каквито и да било ограничения и принципи. Това води до прелюбодеяние, тоест до потъпкване на човешкото достойнство и респективно до потъпкване достойнството на жената, за чиито права се говори толкова много.

Няма религия, която да позволява прелюбодеянието, защото то е несъвместимо с човешката природа. Islamът забранява не само самото прелюбодеяние, но и всички действия, които подтикват човека към извършване на такъв грях.

Като пример за забрана на прелюбодеянието и защита на човешкото достойнство е достатъчно да споменем случая, в който младеж дошъл при Мухаммед (алейхи-с-селям) и поискал да му бъде позволено да извършва прелюбодеяние, тъй като не бил в състояние да се ожени. Отговорът на Мухаммед (с.а.с.) бил:

– Съгласен ли си някой да прелюбодейства с майка ти?

Тъй като младежът отговорил отрицателно, Мухаммед (с.а.с.) го запитал:

– Съгласен ли си някой да прелюбодейства със сестра ти или с дъщеря ти?

Когато отговорът отново бил отрицателен, Мухаммед (с.а.с.) му казал:

– Не забравяй, че жената, с която искаш да прелюбодействаш, е майка или съпруга, или сестра, или дъщеря на някого.

Без съмнение, прелюбодеянието уронва престижа не само на отделната личност, но и на цялото общество. Ето защо срещу този порок трябва да застане всеки, който уважава себе си, държи на достойнството си и е заинтересован за бъдещето на децата си.

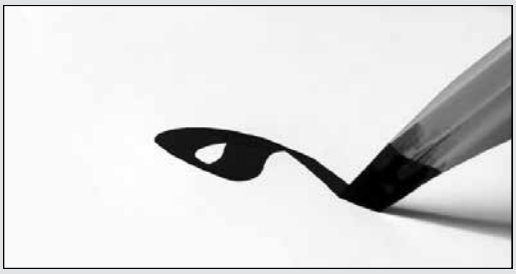

РАМАЗАН И ОРУЧ

Правенето на инжекция разваля ли оруча?

Това зависи от предназначението на инжекцията. Ако тя не е подхранваща или доставяща удоволствие (като наркотик и др.), не разваля оруча. Но ако инжекцията е подхранваща или доставяща удоволствие, тогава разваля оруча. Преливането на кръв или подхранващ серум разваля оруча.

Разваля ли оруча вендузната терапия (хаджамат)?

Хаджаматът (хиджамата) не разваля оруча, тъй като Пратеника (с.а.с.) го правел по време на оруч.

Разваля ли оруча хапчето, което се поглъща без вода?

Поглъщането на хранително вещество или хапче по време на оруч, със или без вода, разваля оруча. Ако човек е дотолкова болен, че му се налага приемането на хапчета, разваля оруча си и по-късно го отговява – ден за ден, без кеффарет.

Лекуването или изваждането на зъб разваля ли оруча?

Не го разваля, освен ако по време на лекуването или изваждането не се погълне кръв или лекарство, т.е. при поглъщане се разваля.

Разваля ли се оручът при измиване на зъбите с четка и паста?

Измиването на зъбите с мисвак, четка и паста не разваля оруча. Но ако по време на измиването човек погълне косъмчета от четката, мисвака, вода или от пастата за зъби, тогава се разваля. Поради това за предпочитане е зъбите да се измиват преди имсак или след ифтар.

Могат ли да спазват оруч жените, които са в месечен цикъл (хаиз) или в следродилен период (нифас)?

Мюсюлманските учени са единодушни относно това, че не е позволено на жените, които са в хаиз или нифас, да спазват оруч. Те отговяват пропуснатите дни по-късно – ден за ден.

Развалят ли оруча парфюмът или одеколонът?

Нито използването, нито пък мирисането им разваля оруча.

Пътуване из старите турски столици

ЕДИРНЕ

ПЛАМЪК ЗАНЕВ ЖУРНАЛИСТ

В предговора на „Кратка география, математическа, физическа и политическа", написана от д-р Иван Богоров, се казва: „А зачтото ся вижда, че всякому е прилично да познава своите места, на които живее, по-харно от други, затова и в тая книга ся попродлъжи колко ся може за Турската царщина, описанiето на която може с время да ся умножи повече...".

А бащата на видния турски пътешественик Евлия Челеби го е наставлявал със следните думи: „Всички места за поклонение и всяко място, на което си направил бивак за нощуване, пустинята и равнините, високите планини, дърветата и чудните скали, удивителните творения, които ще разглеждаш по пътя си, крепостите – възвеличай ги и напиши книга с име „Сеяхат-наме" (Книга за пътешествията)".

Четейки мисълта на Иван Богоров за географията и пътешествията и напътствието, в което бащата на Евлия Челеби поръчва на сина си да пропътува и опише историческите и природни забележителности по света, реших да погледна през неговите очи двете стари столици на Османската империя: Бурса, която посетихме в предишния брой, и Едирне (Одрин), която е последната столица, преди Истанбул да заеме своето място като център на необятната Османска империя.

През 1660 година Евлия Челеби, на път към Централна Европа, посещава Одрин. Тогава той вече не е столица на империята, но още пази блясъка си. Разположен на сливането на трите реки – Тунджа, Марица и Арда, в плодородната Тракийска низина, той за времето си е голям град. Както го описва Челеби, Едирне е ограден с крепостна стена с дължина на обиколката ѝ от 12 000 крачки, шест главни порти и кули в ъглите на стената, високи по 40 м. Една от кулите е запазена и до днес и е известна с името „Македонската кула". През средните векове тя е била използвана за затвор.

Централният площад на града е ограден от трите джамии: „Селимие", „Юч-шерефели" и „Ески джамия".

Над всичко се издига джамията „Селимие" със своите четири минарета. Всяко е с височина по 70 м. А височината на купола ѝ е 44 м. Смята се, че джамията е шедьовър в архитектурното творчество на архитекта Мимар Синан. Построена е само за шест години: 1568–1574 г.

Джамията е изградена като ротонда, без централни колони, а в стените са разположени осем та-

кива, които държат купола. Тя има 999 красиво оформени малки прозорчета. Казват, че числото 999 било тайнствено и затова те са толкова. В средата на молитвената зала се намира малък шадраван, над който е направен резбован махфил (ложа) за мюеззини. В джамията има и още една любопитна забележителност – на една от колоните на този махфил има барелеф на обърнато надолу лале. Каква е истината около това лале не може да се каже, но се предполага, че възрастната жена, от която била купена земята за джамията, е поставила като условие вътре да бъде изобразено любимото ѝ цвете. Но защо е обърнато – никой не може да каже...

Друга легенда разказва, че когато султан Селим II отишъл да види завършената джамия, едно дете дръпнало за дрехата Мимар Синан и казало: „Чичо Синан, виж, това минаре е наклонено“. Погледнал Синан и казал да донесат въже, вързали го за минарето и рекъл на детето. „Стой сега тук и гледай дали се изправя минарето“. Почнали да дърпат и Синан попитал: „Сега как е?“. „Още малко“ – отговорило момчето. Дръпнали пак и детето казало, че вече минарето е както трябва. Тогава султан Селим попитал великия архитект Синан защо е постъпил така, след като знае, че минарето е право. Синан отговорил, че не иска да му излезе име, че строи криви сгради, а според други е казал, че с това е помогнал на детето да премахне кривотата в погледа си.

Джамията „Селимие“ е в центъра на комплекс от медресе, библиотека, бани и покрит комплекс от магазини, разположени около нея. Джамията има и още една особеност: тайнствена стая с прозорец, но без врата. Гадае се дали така е построена, или е имало врата и след това е зазидана.

Не може да се говори за Едирне и да не се спомене болницата, построена по нареждане на султан Баязид II. Евлия Челеби пише, че това е един голям болничен комплекс с развити всички отделения, като особено голямо внимание се е отделяло на билкотерапията, ароматерапията и лечението с музика. Имало е специален оркестър, който три пъти седмично е изнасял концерти пред болните. Към болницата е съществувал и учебен корпус, където се обучавали бъдещите лекари. Тук се лекували всички нуждаещи се: и богати, и бедни. Лечението за всички болни било безплатно. Днес болницата е реставрирана и е превърната в Музей на здравето.

Друго, което направило голямо впечатление на Челеби, били осемте моста, които прехвърляли трите реки, а под единия от тях, този на Гази Михал паша, който бил с осем отвора, трите реки се събирали в една. Тези мостове стоят и до днес. Твърди се, че Гази Михал паша има български произход.

Не всичко, което е видял Евлия Челеби, е запазено днес, но и от това, което го има, може да се съди за важността на този град, чието значение се е съхранило и в следващите векове. През втората половина на XIX век, когато техническият прогрес масово навлиза в живота на хората, е построена и жп линия до Одрин, която е свързала Турция с Европа. Величествената сграда на гарата, построена от барон Хирш, е запазена и досега. След основаването на Тракийския университет там е бил разположен Ректоратът, а впоследствие се е нанесъл Факултетът по изящни изкуства. Тази гара има и печална слава, защото през Балканската война тя е първата в света сграда, подложена на въздушна бомбардировка.

В парка пред гарата е и Лозанският монумент, представляващ три стоманени колони, обединени в едно цяло. В средата между колоните е поставена фигура на жена, която държи в ръцете си лист хартия, символизиращ договора от Лозана, подписан през 1923 година, в който се признава новосъздадената Турска република.

В края на XIX век в Одрин са живели около 10 000 българи. През 1880 година с разрешението на султан Абдул Хамид II и със съдействието на тогавашния управител на града Рауф паша е изградена черквата „Свети великомъченик Георги“. Основите ѝ са положени на 23 април 1880 година и е завършена още през същата година. Вторият етаж на черквата е преустроен в етнографски музей, където са изложени много предмети за бита и характерни носии. През периода от 60-те до 80-те години на XX век черквата е била затворена и след това, с помощ от общината в Одрин, е реставрирана отново и сега функционира. В града също е запазена и скоро е реставрирана синагогата, въпреки че тук живее само едно юдейско семейство.

МЮСЮЛМАНСКИ ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТИ В С. РОЗИНО

КЕМАЛ РАШИД, ИМАМ, ДОКТОРАНТ ПО ИСТОРИЯ

Розино е село в Южна България, находящо се северозападно от гр. Карлово и на изток от София, в област Пловдив. Село Розино, което до 1934 г. носело името Рахманлар/Рахманлъ, е основано в началото на XVI век. Името си Рахманлар, с което и до ден днешен се знае от турците в района, получава от името на основателя си – Рахман бей, който е бил спахия. Името Розино датира от 1957 г. и е свързано с поминъка на селото – маслодайната роза. До Руско-турската война Розино е било турско село, след което се заселват български семейства. Днес в селото доминира броят на турското население, което живее в мир и разбирателство с българи, каракачани, цигани.

По Подбалканския път от София към Бургас първото населено място, в което се вижда минаре, е с. Розино, където има две мюсюлмански архитектурни забележителности.

ЕСКИ (СТАРАТА) ДЖАМИЯ

Тя е по-стара и по-малка от централната джамия. Поради факта, че не е известна датата на градежа, приемаме, че е от началото на XVI век, когато пристигат първите османлии по тези земи начело с Рахман бей. Тя е обикновена селска джамия и бедна на орнаменти, но има историческа стойност. Общата дължина на „Ески джамия" с преддверието е 11 м, а ширината й е 6 м. Покрита е с четирискатен дървен покрив. Понастоящем джамията функционира и е добре поддържана, но се ползва най-вече през месец рамазан за изпълняване на теравих намаз. Джамията няма минаре.

АШАЪ (ДОЛНАТА) ДЖАМИЯ

Построена е в центъра на селото и е приета за централната джамия. Според местното население тя е съградена много след „Ески джамия". Стените на джамията са от каменен зид с дебелина 1 метър. Общата дължина на джамията с преддверието и молитвения салон е 20 м, ширината й е 12 м, а височината й – около 4,5 м. Като почти всички селски джамии и „Долната джамия" в село Розино е с четирискатен покрив. Прозорците са на два реда и наброяват 14 броя. Михрабът представлява една издълбана в стената ниша, оформена в горната част със сталактитов орнамент, ограден с каменна релефна рамка, очертаваща голямо правоъгълно пано, запълнено със специфична украса. Минберът, който се използва за празнични проповеди, се намира отдясно на михраба. А от лявата страна на михраба

АШАЪ (ДОЛНАТА) ДЖАМИЯ

е конструирано мястото, компонентът, наречен кюрси, който се използва за обикновена проповед. В молитвения салон на джамията във вид на широк вътрешен балкон съществува „кадън махфили" – женско отделение. Подът на преддверието и молитвения салон е настлан с дървено дюшеме. Интересен е фактът, че тук е запазен дървеният таван на джамията, който представлява интересна дърворезба с правоъгълни фигури встрани, а в центъра на тавана са преплетени също правоъгълни фигури, напомнящи ми логото на Мюсюлманско изповедание. В северозападния ъгъл е долепен цокълът на минарето, призма с основа 3/3 метра. Тялото на минарето е цилиндрично, с височина около 30 м, завършващо с алем с полумесец. Има и добре изградено шерефе.

Интересна е историята на минарето, тъй като през 1944 г. то е паднало по неизвестни за нас причини по време на антифашистката съпротива. За щастие, през 1945 г. с помощта на местното население и тогавашния председател на мюсюлманското настоятелство Хаккъ Мехмед минарето е възстановено. Надписът в основата на минарето, написан на османотурски език, потвърждава това. Там е записано името и годината на възстановяването на минарето от Ахмед Забит, пристигнал от Сърбия заедно със своя бригада. За съжаление, минарето е измазано и този надпис е останал под новата мазилка.

БАБАЛАР СЪРТЛЪЪ

На това място, намиращо се между селото и гр. Клисура, са погребани двама незнайни воини мюсюлмани – шехиди. След Руско-турската война през 1878 г. местното население на гр. Клисура, водено от желанието за мъст, се надигнало срещу мюсюлманското население от съседното им село. Точно на това място, с позволението на Аллах, били изпратени неизвестни за нас воини със зелени одежди и чалми в защита на мюсюлманското население от с. Рахманлъ. Виждайки това, въстаналите клисурци се уплашили и се върнали обратно. Това предание се разказва от възрастните хора мюсюлмани в селото, което им е било разказано от техните деди. И до ден днешен това място се посещава от мюсюлманите, където се чете Коран и се прави молитва за благодат (рахмет дуасъ). Преди няколко години с помощта на Всевишния и спонсорството на местен бизнесмен е построена конструкция с покрив, както и са оформени двата гроба на неизвестните воини.

NB: Изказвам благодарности на местното население и на настоящия председател на мюсюлманското настоятелство Айдин Мехмед за оказаното съдействие при подготвянето на този материал.

Имамът на поколението табиун
САИД ИБН МУСЕЙЙЕБ

МУХАММЕД КАМБЕР, ИМАМ

Саид ибн Мусеййеб (или Мусеййиб) е един велик имам, пример за наука, търпение, набожност и призоваване към исляма. Той е пример за нас по отношение изпълнението на намаза. Саид ибн Мусеййеб е учен, който никога не е виждал тила на хората по време на намаз, т.е. винаги се е кланял на първия саф. Той тридесет години не е чувал езана извън джамията, петдесет години не е пропуснал началния текбир на имама по време на намаз. Една велика и светла личност от ислямската история, която може би не познаваме. За него Абдуллах ибн Омер казва, че ако „Пратеника на Аллах (саллаллаху алейхи ве селлем) бе го видял, би се зарадвал“.

Това е великият учен Саид ибн-ул-Мусеййеб ибн Хазн ибн Ебу Вехб, ел-Кураши, ел-Махзуми, ел-Медени. Внук е на един от достойните сахабии – Хазн ибн Ебу Вехб, който е от племето Махзум. Дядо му Хазн е станал свидетел как в Мекка Пратеника на Аллах (с.а.с.) влязъл при чичо си Ебу Талиб и го призовал да приеме исляма. Хазн ибн Вехб дошъл при Пратеника на Аллах (с.а.с.), който го попитал как се казва, а той му отговорил: „Хазн“ (означава тъга). Тогава Пейгамбера (с.а.с.) му казал: „Не, ти ще се казваш Сехл!“. При което рекъл: „О, Пратенико на Аллах! Това име ми е сложено от моите родители и съм познат сред хората с него“. Тогава Пратеника (с.а.с.) си замълчал. По този повод Саид ибн Мусеййеб казва: „Оттогава винаги си има тъга в нашето поколение“.

Саид ибн Мусеййеб е имам на учените по фъкъх, един от седемте ислямски правоведи – фукаха-и седба. Роден е през втората година от управлението на Омер ибн Хаттаб. Израснал в дом, изпълнен с набожност, смиреност и наука. Имал честта да се срещне и да живее сред големите сахабии. Предавал хадиси лично от Осман ибн Аффан, Али ибн Ебу Талиб, Зейд ибн Сабит, Саад ибн Ебу Ваккас, Абдуллах ибн Омер и още много като тях. Но поради близостта си до Ебу Хурейра е предал най-много хадиси от него. А Ебу Хурейра го обичал много и го оженил за дъщеря си.

Саид ибн Мусеййеб много обичал науката и по-конкретно хадисите, за което самият той казва: „Пътувах дни и нощи заради един хадис“. Посещавал е майката на вярващите Айше (р.анха), от която е изучавал науката фъкъх. След дълго обучение и редица изпитания се сдобил с огромна наука и станал един от големите учени на Медина. Поради авторитета му халифите го уважавали много. Така например, когато Омер ибн Абдулазиз бил управител (валия), много го ценял и се допитвал до него по много от въпросите, свързани с фъкъха.

При него, Саид (р.алейх), идвали за обучение ученици от цялата ислямска държава. Например един от видните учени и негов възпитаник е Катаде ибн Диаме ес-Судуси, който съобщава, че „не е виждал по-знаещ от Саид ибн Мусеййеб по въпросите, свързани с хеляла и харама. Освен че бил известен с науката и набожността си, той се откроявал и с порицаването на непристойните дела. Саид ибн Мусеййеб не се страхувал от никого, винаги казвал истината, дори и в лицето на управниците. Това било причина да бъде подложен на изпитания, изтезания, бой и затвор от страна на някои от тях.

Аллах го дарил с много знаеща и красива дъщеря, която била желана от всеки един момък в Медина. Дори халифът Абдулмелик ибн Мерван я искал за своя син Велид, но той му отказал. Веднъж един от неговите ученици на име Кусеййир ибн Ебу Ведаа отсъствал два-три дни от уроци, когато Саид го видял и го попитал защо отсъства. А той му отговорил, че е починала съпругата му и бил ангажиран с погребението ѝ. Тогава Саид го попитал дали ще се жени отново. При което получил отговора: „Та аз съм много беден, нямам нищо, кой би омъжил дъщеря си за мен?!“ Тогава Ибн Мусеййеб му предложил да го ожени за дъщеря си и той се съгласил. Въпреки че дъщерята на Саид била желана и от емирите, той я омъжил за младеж, търсещ наука, въпреки че е беден.

След десетки години даване на фетви и обучаване на ученици, Саид ибн Мусеййеб бил сполетян от болест, която отслабила зрението и слуха му. Един ден Абдуррахман ибн Хармеле влязъл да го посети и го видял да кланя намаза с жестове, чул го да чете сура еш-Шемс.

Саид ибн Мусеййеб починал на 75-годишна възраст в Медина – през 94 г. по хиджри, по време на управлението на Велид ибн Абдулмелик. Тази година била наречена „годината на фукаха“, понеже през нея са починали много от ислямските учени по фъкъх, сред които и този велик учен, озарил Медина със своето знание. Аллах да бъде доволен от него и да го дари с висините на дженнета!

СВЕТОВЕН ФОРУМ НА МЮСЮЛМАНСКИТЕ МАЛЦИНСТВА

Световна среща на върха по въпросите на мюсюлманските малцинства се проведе в Истанбул в средата на месец април. Тя бе организирана от Диянета на Република Турция под патронажа на президента Реджеб Тайийб Ердоган. На форума имаше представители на мюсюлманските малцинства от около 100 държави, сред които освен религиозните лидери присъстваха изтъкнати личности от различни области – журналисти, учени, правозащитници, политици и др. На форума Мюсюлманско изповедание в Република България бе представено от главния мюфтия д-р Мустафа Хаджи.

ДЕЦА ОТ СТОЛИЦАТА ПРЕДСТАВИХА „40 ХАДИСА, 40 ИЛЮСТРАЦИИ“

Учениците от трите Коран-курса, които се провеждат целогодишно в София, на 14 април представиха културно-религиозна програма в столичната джамия „Баня баши“.
По инициатива на отдел „Издателство“ на Главно мюфтийство и Районно мюфтийство – София, деца, родители и учители имаха възможност да представят и да чуят рецитиране на айети от Корана и букет от хадиси, публикувани в детската книжка „40 хадиса, 40 илюстрации“, която е издадена специално за най-малките читатели на арабски, български и турски език.

СРЕЩА С ХОДЖИ – ЖЕНИ ОТ СЛИВЕНСКО

Районно мюфтийство – Сливен, инициира първата по рода си среща само с ходжи – жени. Тя се проведе на 18 април в с. Градско. В срещата участваха районният мюфтия на Сливен Акиф Акифов, председателят на сливенското мюсюлманско настоятелство и член на Висшия мюсюлмански съвет (ВМС) Хасан Хюсеинов и жени от района, които изпълняват религиозните ритуали. По време на срещата се обсъдиха някои актуални въпроси, свързани с работата на жените в района, подготовката за предстоящия месец рамазан и провеждането на летните Коран-курсове.

„ГОДИНА НА МЛАДОТО СЕМЕЙСТВО“ В ПЕТРИЧ

Благоевградският районен мюфтия Айдън Мохамед взе участие в сватбено тържество на младо семейство в гр. Петрич на 15 април. Той написа никяха (религиозния брак) на младоженците и направи приветствено изказване, в което информира присъстващите относно инициативата на Висшия мюсюлмански съвет, според която 2018 г. е обявена за „Година на младото семейство“. Районният мюфтия подчерта важността на мюсюлманското семейство и разясни ислямските изисквания за взаимоотношенията между мъжа и жената преди и след сключването на никях.

ГЛАВНИЯТ МЮФТИЯ ВЗЕ УЧАСТИЕ В МЕЖДУНАРОДЕН ФОРУМ В ПАЛЕСТИНА

По покана на палестинското Министерство на вакъфите главният мюфтия д-р Мустафа Хаджи, придружаван от преподавателя от Висшия ислямски институт д-р Сефер Хасанов, взе участие в IX Международен конгрес, посветен на Месджид-и Акса. Форумът, който бе открит официално на 11 април чрез видео връзка на живо от йорданската столица Амман, се проведе в гр. Рамала, Палестина.